

**UCHWAŁA NR XXX/845/16
RADY MIASTA GDAŃSKA**

z dnia 27 października 2016 r.

**w sprawie przyjęcia na terenie Miasta Gdańska Programu Bezpieczeństwa
Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych na lata 2016 - 2023**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 w związku z art. 7 ust. 1 pkt.14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, zm. poz. 1579) w związku z art. 17 ust.2 pkt 4, ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930), art. 4 ust1, 2a, 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz.U. z 2016 r., poz.1610) uchwala się co następuję:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Program Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia OsóbZadłużonych na lata 2016 – 2023 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała podlega podaniu do wiadomości publicznej w Biuletynie Informacji Publicznej,
na stronie internetowej oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Gdańsku.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miasta Gdańska

Bogdan Oleszek

I. Informacje wprowadzające

Załącznik do Uchwały Nr XXX/845/16
Rady Miasta Gdańska

Nazwa strategii/programu/projektu	z dnia 27 października 2016 r. Program Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych (BEiWOZ) na lata 2016-2023
Charakter przedsięwzięcia	o strategia o program o grupa projektów o projekt
Typ przedsięwzięcia	o inwestycyjny o nieinwestycyjny o mieszany
Wstęp	Obecnie zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze w Gdańsku wymagają zwrócenia naszej uwagi na dwa aspekty: bezpieczeństwa ekonomicznego i zadłużania. Katalog tematów z tym związanych jest bardzo szeroki, poczynwszy od zwiększenia dostępności pożyczek i kredytów, możliwości inwestowania w różne instrumenty finansowe oraz irracjonalnej konsumpcji po oszustwa i wyłudzenia wobec osób starszych w zakresie podpisywania niekorzystnych umów na usługi telekomunikacyjne, internetowe i energetyczne. Podkreślenia wymaga też aspekt psychologiczny - pojawiająca się z czasem wyuczona bezradność jako skutek podejmowania unikowych strategii działania wobec coraz większych problemów finansowych i wycofanie się z aktywnego życia społecznego i zawodowego. Kluczowe jest szerzenie wiedzy ekonomicznej, podnoszenie świadomości prawnej oraz wypromowanie odpowiedzialnej postawy przy korzystaniu z powszechnie dostępnych usług finansowych. Skala i złożoność zjawiska zadłużeń w Gdańsku wymaga wdrożenia interdyscyplinarnego systemu wsparcia osobom zadłużonym w wychodzeniu z niewypłacalności i wypracowaniu skutecznych rozwiązań w tym obszarze. Kluczowe jest zaangażowanie wszystkich lokalnych interesariuszy do międzysektorowej współpracy w tym obszarze.
Słowniczek	Bezpieczeństwo ekonomiczne - pojęcie to odnosi się do jednostki i/lub rodziny funkcjonującej w przestrzeni społeczno – gospodarczej, oznacza przede wszystkim możliwość zaspokajania swoich podstawowych potrzeb, rozwijania się, generowania zysków i oszczędności z przeznaczeniem na inwestycje. Nadmierne zadłużenie - sytuacja, w której dłużnik nie jest w stanie dokonywać spłaty swoich zobowiązań w wyznaczonych terminach. Jest to najczęściej efektem nałożenia się na siebie kilku czynników, między innymi zaciągnięcia zbyt dużej liczby zobowiązań finansowych (kredyty, pożyczki, chwilówki, karty kredytowe, zakupy na raty, niewspółmierne do osiąganých dochodów wydatki). Dodatkowo sytuację mogą pogorszyć problemy z płynnością finansową spowodowane utratą dochodów lub ich zmniejszeniem np. w związku ze stratą pracy, długotrwałą lub nagłą chorobą, zdarzeniem losowym, uzależnieniem. Nadmierne zadłużenie wiąże się najczęściej z faktem, iż po potrąceniu kosztów utrzymania, pozostałe środki nie wystarczają, aby spłacić zobowiązania, co powoduje wpadnięcie w tzw. spiralę / pętlę zadłużenia. Zagrożenie ekonomiczne - pojęcie to odnosi się do zagrożenia utraty bezpieczeństwa ekonomicznego jednostki i/lub rodziny. Nadużycia i przestępstwa ekonomiczne – rozumiane są jako świadome działanie w celu osiągnięcia zysku przy jednoczesnym narażeniu na stratę osoby pokrzywdzonej. Przykładem nadużycia ekonomicznego może być skłonienie osoby do zawarcia umowy niekorzystnej dla pokrzywdzonej strony. Natomiast przykładem przestępstwa ekonomicznego może być wyłudzenie mieszkania będącego zabezpieczeniem niemożliwej do spłaty pożyczki. Edukacja ekonomiczna – ma na celu przybliżenie społeczeństwu szeroko rozumianej wiedzy na temat funkcjonowania gospodarki rynkowej i przedsiębiorczości. W programie BEiWOZ edukacja ekonomiczna jest kluczowa dla budowania świadomości, nabywania umiejętności oraz kształtowania postaw w zakresie bezpieczeństwa ekonomicznego i zadłużeń. Edukacja ekonomiczna potrzebna jest wszystkim: dzieciom, młodzieży, dorosłym i osobom starszym. Pomaga ona radzić sobie w życiu, wiedzieć gdzie szukać informacji, jak sprawdzić czy jest ona prawidłowa, posiadać umiejętności porównania ofert różnych banków czy instytucji finansowych. Edukacja ekonomiczna ma też charakter prewencyjny dotyczący zagrożeń, nadużyć i przestępstw ekonomicznych.
Cel	Cel główny: Zwiększenie bezpieczeństwa ekonomicznego mieszkańców i mieszkanek Gdańska dzięki wdrożeniu Programu Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych (BEiWOZ) Cele szczegółowe: 1. Stworzenie systemu koordynacji i sieci współpracy; 2. Podniesienie jakości monitoringu i prewencji zagrożeń ekonomicznych, w tym szczególnie nadużyć i przestępstw ekonomicznych; 3. Podniesienie jakości i rozszerzenie dostępu do edukacji ekonomicznej i prewencji nadmiernych zadłużeń; 4. Podniesienie jakości i rozszerzenie dostępu do oferty wsparcia osób zadłużonych; 5. Podniesienie jakości i rozszerzenie dostępu do oferty wsparcia ofiar przestępstw i nadużyć ekonomicznych. Program realizowany poprzez 4 zadania wdrażające wszystkie 5 celów szczegółowych: 1. Zarządzanie Programem Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych; 2. Rozwój sieci współpracy w zakresie bezpieczeństwa ekonomicznego i zadłużeń; 3. Budowanie świadomości, nabywanie umiejętności i kształtowanie postaw; 4. Wsparcie w rozwiązywaniu problemów/sytuacji trudnych.

Rezultaty i wskaźniki		Cel główny: Zwiększenie bezpieczeństwa ekonomicznego mieszkańców i mieszanek Gdańska dzięki wdrożeniu Programu Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych Wskaźnik 1: Poczucie zagrożenia przestępstwami i nadużyciami ekonomicznymi wśród mieszkańców Gdańska Wartość wskaźnika: Spadek o 5 punktów procentowych poziomu poczucia zagrożenia przestępstwami i nadużyciami ekonomicznymi odczuwanego wśród mieszkańców Gdańska w perspektywie 4 lat. Źródło: Badania jakości życia mieszkańców Gdańska zlecane przez Wydział Polityki Gospodarczej UMG (najbliższe badanie uwzględniające pomiar zjawiska w 2018 r.) Wskaźnik 2: Poczucie zagrożenia nadmiernym zadłużeniem wśród mieszkańców Gdańska. Wartość wskaźnika: Spadek o 5 punktów procentowych poziomu poczucia zagrożenia nadmiernym zadłużeniem (ryzyko wpadnięcia w tzw. spiralę zadłużenia) odczuwanego wśród mieszkańców Gdańska w perspektywie 4 lat. Źródło: Badania jakości życia mieszkańców Gdańska zlecane przez Wydział Polityki Gospodarczej UMG (najbliższe badanie uwzględniające pomiar zjawiska w 2018 r.) Wskaźnik 3: Możliwość regulowania opłat za mieszkanie, płacenia rachunków w ocenie mieszkańców Gdańska. Wartość wskaźnika: Spadek o 5punktów procentowych poziomu poczucia zagrożenia brakiem możliwości regulowania opłat za mieszkanie, płacenia rachunków wśród mieszkańców Gdańska w perspektywie 4 lat. Źródło: Badania jakości życia mieszkańców Gdańska zlecane przez Wydział Polityki Gospodarczej UMG (najbliższe badanie uwzględniające pomiar zjawiska w 2018 r.)
		Cel szczegółowy 1: Stworzenie systemu koordynacji i sieci współpracy. Wskaźnik: Opinie członków platformy współpracy o działaniach systemu koordynacji i współpracy w ramach Programu Wartość wskaźnika: 90% pozytywnych opinii członków platformy współpracy o działaniach systemu koordynacji i współpracy w ramach Programu w perspektywie 6 lat funkcjonowania Programu Źródło: Coroczna ankieta ewaluacyjna odnosząca się do zaplanowanych działań i wskaźników w zadaniu 1 i 2 Programu przeprowadzona wśród członków platformy współpracy
		Cel szczegółowy 2: Podniesienie jakości monitoringu i prewencji zagrożeń ekonomicznych, w tym szczególnie nadużyć i przestępstw ekonomicznych. Wskaźnik 1: Opinie członków platformy współpracy o monitoringu zagrożeń ekonomicznych. Wartość wskaźnika: 90% pozytywnych opinii członków platformy współpracy o monitoringu zagrożeń ekonomicznych, w tym szczególnie nadużyć i przestępstw ekonomicznych w perspektywie 6 lat funkcjonowania Programu. Źródło: Coroczna ankieta ewaluacyjna Programu prowadzona wśród członków platformy współpracy Wskaźnik 2: Opinie mieszkańców Gdańska - odbiorców Programu o działaniach prewencyjnych dotyczących zagrożeń ekonomicznych Wartość wskaźnika: 80% pozytywnych opinii mieszkańców Gdańska - odbiorców Programu o działaniach prewencyjnych dotyczących zagrożeń ekonomicznych, w tym szczególnie nadużyć i przestępstw ekonomicznych w perspektywie 6 lat funkcjonowania Programu Źródło: Bieżące ankiety prowadzone przez wszystkich realizatorów Programu wśród jego odbiorców.
		Cel szczegółowy 3: Podniesienie jakości i rozszerzenie dostępu do edukacji ekonomicznej i prewencji nadmiernych zadłużeń. Wskaźnik: Liczba osób nadmiernie zadłużonych mieszkańców Gdańska - odbiorców działań Programu Wartość wskaźnika: Spadek o 10 punktów procentowych odsetka osób nadmiernie zadłużonych mieszkańców Gdańska-odbiorców działań Programu w perspektywie 6 lat funkcjonowania Programu Źródło: Bieżące ankiety prowadzone przez wszystkich realizatorów Programu wśród jego odbiorców.
		Cel szczegółowy 4: Podniesienie jakości i rozszerzenie dostępu do oferty wsparcia dla osób zadłużonych. Wskaźnik: Liczba osób zadłużonych, które rozpoczęły spłatę swoich przeterminowanych należności – mieszkańców Gdańska Wartość wskaźnika: Wzrost o 2% w stosunku do roku poprzedniego odsetka osób zadłużonych, które rozpoczęły spłatę swoich przeterminowanych należności – mieszkańców Gdańska w stosunku do roku poprzedniego po każdym roku funkcjonowania Programu. Źródło: Dane własne dot. dłużników alimentacyjnych (Gdańskie Centrum Świadczeń) i dłużników mieszkań komunalnych (Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych).
		Cel szczegółowy 5: Podniesienie jakości i rozszerzenie dostępu do oferty wsparcia ofiar przestępstw i nadużyć ekonomicznych. Wskaźnik: Opinia ofiar przestępstw i nadużyć ekonomicznych o skuteczności otrzymanej pomocy Wartość wskaźnika: 80% pozytywnych ocen ofiar przestępstw i nadużyć ekonomicznych o skuteczności otrzymanej pomocy w perspektywie 6 lat funkcjonowania Programu Źródło: Bieżące ankiety prowadzone przez realizatorów Programu wśród ofiary przestępstw i nadużyć ekonomicznych
Opis grupy docelowej		Mieszkańcy Gdańska - osoby z różnych grup wiekowych w zakresie edukacji ekonomicznej i prewencji, szczególnie osoby młode i starsze, osoby zmagające się z problemami zadłużenia, a także ofiary przestępstw i nadużyć ekonomicznych oraz osoby znajdujące się w otoczeniu osób zadłużonych, ofiar przestępstw i nadużyć tj. rodziny, środowisko lokalne oraz członkowie wszelkich grup zawodowych świadczących szeroko rozumianą pomoc.
Zasięg i zakres oddziaływania	obszar oddziaływania	Miasto Gdańsk
	zakres oddziaływania	Integracja i pomoc społeczna
		Rynek pracy i przedsiębiorczość
		Bankowość i finanse
		Wymiar sprawiedliwości, porządek publiczny
		Bezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe
		Informacja i Komunikacja Społeczna
		Edukacja i opieka
		Aktywność obywatelska
		Kultura i czas wolny
		Zdrowie publiczne

Uzasadnienie konieczności realizacji strategii/programu/projektu		1. Podniesienie poziomu i jakości życia osób zadłużonych oraz ofiar przestępstw i nadużyć
		2. Konieczność kompleksowego i systemowego podejścia do problemu bezpieczeństwa ekonomicznego i zadłużeń
		3. Potrzeba realizacji wszechstronnych działań edukacji ekonomicznej i zapobiegania nadmiernym zadłużeniom
		4. Konieczność usystematyzowania działań realizowanych i planowanych do realizacji w zakresie bezpieczeństwa ekonomicznego i zadłużeń
		5. Potrzeba identyfikacji obecnych problemów, rozeznania zasobów możliwych do zaangażowania w ich rozwiązywanie oraz opracowania optymalnych kierunków działania
		6. Obowiązek realizacji zadań własnych Gminy
		7. Gwarancja zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie
Całkowity koszt strategii/programu/projektu		Środki na realizację programu zabezpieczane będą corocznie w budżecie Gminy Miasta Gdańska, w tym w innych komplementarnych, lokalnych programach strategicznych. Środki pozyskiwane będą także z zewnętrznych źródeł.
Termin realizacji strategii/programu/projektu		2016 - 2023
Zarządzanie strategią/programem/projektem (zasoby kadrowe, zasoby rzeczowe, doświadczenie)		Program będzie realizowany przy współpracy samorządu lokalnego, organizacji pozarządowych, instytucji oraz innych podmiotów zaangażowanych w działania związane z bezpieczeństwem ekonomicznym i wsparciem osób zadłużonych - w zakresie pomocy i integracji społecznej, edukacji, rynku pracy, bezpieczeństwa, wymiaru sprawiedliwości, porządku publicznego, ochrony zdrowia, mieszkalnictwa, finansów i bankowości, z udziałem środowisk naukowych i akademickich. Powołana zostanie stała sieć współpracy, Platforma Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych aby wymieniać doświadczenia i realizować wspólne przedsięwzięcia, zapewnić przepływ informacji, Grupa Zarządzająca koordynująca realizację programu Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych. Realizacja poszczególnych zadań odbywać się będzie przy współpracy z Gdańską Radą Działalności Pożytku Publicznego z uwagi na duże zaangażowanie w realizację programu organizacji pozarządowych. Finansowanie programu odbywać się będzie w ramach budżetu Miasta Gdańska oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł. Na potrzeby wdrażania programu tworzone będą roczne plany wdrożeniowe, stawiające priorytety dla najważniejszych obszarów działań, z uwzględnieniem źródeł finansowania poszczególnych przedsięwzięć. Monitoring realizacji programu BEiWOZ prowadzony będzie w systemie ciągłym, powstawać będzie zestawienie wskaźników produktów w wymiarze rocznym. Ewaluacja programu prowadzona będzie w systemie 2-letnim, powstawać będzie raport ewaluacyjny, którego elementem będą rezultaty i wskaźniki programu.
Podstawa prawna		1. Ustawa o samorządzie Gminnym (tj. Dz.U. z 2015r., poz. 1515 ze zm.)
		2. Ustawa o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 163 z zm.)
		3. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz.U. z 2016 r., poz.1610)
		4. Ustawa o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z zm.)
		5. Ustawa o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2015 r., poz 1916 ze zm.)
		6. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1118 z zm.)
		7. Ustawa - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. 2003 nr 60 poz. 535)
		8. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z zm.)
	nazwa dokumentu	Strategia Rozwoju Kraju 2020
	cele	Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna Cel III.1. Integracja społeczna III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych
	nazwa dokumentu	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020
	cele	Cel szczegółowy 1: Wzrost zatrudnienia Cel szczegółowy 2: Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych Cel szczegółowy 3: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
	nazwa dokumentu	Strategia Bezpieczeństwa Narodowego RP
	cele	3.2. Działania ochronne 87. podstawą utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego na właściwym poziomie jest skuteczne zapobieganie ich naruszeniom, a także wykrywanie przestępstw i wykroczeń godzących w życie, zdrowie i mienie obywateli, jak również interesy państwa. Zadania realizowane w tym zakresie dotyczą różnego rodzaju czynów zabronionych, w tym zarówno przestępczości pospolitej, jak i zorganizowanej o charakterze ekonomicznym, narkotykowym i kryminalnym. 3.3. Działania społeczne w sferze bezpieczeństwa 96. Edukacja dla bezpieczeństwa obejmuje działalność służącą zdobywa- niu przez obywateli wiedzy i umiejętności z zakresu bezpieczeństwa. 97. Działania mediów na rzecz bezpieczeństwa. 99. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego wymaga szeregu działań na rzecz poprawy integracji społecznej oraz zapewnienia dostępu do usług publicznych o odpowiednich standardach. 3.4. Działania gospodarcze w sferze bezpieczeństwa 101. Wzmacnianie bezpieczeństwa finansowego.
	nazwa dokumentu	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020
	cele	Priorytet V. Zapobieganie niepewności mieszkaniowej i przeciwdziałaniebezdomności; Działanie V.2. Zintegrowane działania na rzecz zapobiegania utraty mieszkania, zadłużeniom czynszowym, eksmisjom i bezdomności.; Działanie V.3. Diagnozowanie problemu wykluczenia mieszkaniowego; Działanie VI.2. Zmiana systemu pomocy społecznej w celu zwiększenia bezpieczeństwa obywateli; Działanie VI.4. Jakość pracy socjalnej, usług socjalnych, instytucji rynku zatrudnienia (zatrudnienie, kształcenie, doskonalenie zawodowe, supervizja, standardy usług);

	nazwa dokumentu	Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020
	cele	Cel szczegółowy 1. Zwiększenie różnorodności i poprawa jakości oferty edukacyjnej dla osób starszych: • tworzenie ofert odpowiadających problemom osób starszych znajdujących się w trudnej sytuacji, w tym w szczególności w procesie wykluczenia społecznego, • promowanie nowych rozwiązań na rzecz motywowania osób starszych do uczenia się dla zachowania aktywności, w tym szczególnie osób starszych pozostających w niekorzystnej sytuacji, • tworzenie specjalnej oferty dydaktycznej oraz nowych form inicjatyw edukacyjnych, odpowiadających na potrzeby osób starszych, w tym szczególności w procesie wykluczenia społecznego. Cel szczegółowy 4. Zwiększenie dostępności, podniesienie jakości usług społecznych oraz wspieranie działań na rzecz samopomocy i samoorganizacji: • rozwój systemów wsparcia umożliwiających zaspokojenie specyficznych dla wieku podeszłego potrzeb, w szczególności osobom starszym o ograniczonej samodzielności,
	nazwa dokumentu	Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020
	cele	Cel główny: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce. Cele szczegółowe: Cel 1: zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Cel 2: zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Cel 3: zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Cel 4: zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.
Komplementarność z regionalnymi dokumentami strategicznymi	nazwa dokumentu	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (przyjęty uchwałą nr 196/20/15 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 3 marca 2015 r.)
	cele	Oś Priorytetowa 3. Edukacja. Priorytet Inwestycyjny 10a. Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej. Cel szczegółowy: Oferta kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym dostosowana do potrzeb gospodarki.
		Oś priorytetowa 5. Zatrudnienie. Priorytet Inwestycyjny 8i. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników. Cel szczegółowy: Zwiększone zatrudnienie osób pozostających bez pracy. Priorytet Inwestycyjny 8vi. Aktywne i zdrowe starzenie się. Cel szczegółowy: Zwiększony udział mieszkańców w programach zdrowotnych dotyczących chorób stanowiących istotną barierę w utrzymaniu i wydłużaniu aktywności zawodowej. Priorytet Inwestycyjny 8v.Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian. Cel szczegółowy: Poprawiona sytuacja osób zagrożonych zwolnieniem i zwolnionych na rynku pracy.
		Oś Priorytetowa 6. Integracja Priorytet Inwestycyjny 9i Aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności. Cel szczegółowy Zwiększone zatrudnienie osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Priorytet Inwestycyjny 9v. Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych.Cel szczegółowy: Zwiększone zatrudnienie w podmiotach ekonomii społecznej.
		Oś Priorytetowa 7. Zdrowie Priorytet Inwestycyjny 9a. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych. Cel szczegółowy: Zwiększona dostępność usług zdrowotnych.
	nazwa dokumentu	Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 - 2020
	cele	Cel strategiczny 1 Właściwie funkcjonująca rodzina Cel operacyjny 1.1 Ograniczenie wykluczenia społecznego osób i rodzin; Cel operacyjny 1.2 Efektywny system wspierania rodziny i dziecka; Cel operacyjny 1.3 Zmniejszona skala występowania zjawiska przemocy w rodzinie; Cel operacyjny 1.4 Skuteczna profilaktyka i zminimalizowane negatywne skutki uzależnień w rodzinie i poza nią.
		Cel strategiczny 2 Integrująca rola polityki społecznej Cel operacyjny 2.1 Skuteczny i efektywny system pomocy i integracji społecznej; Cel operacyjny 2.2 Silny sektor ekonomii społecznej; Cel operacyjny 2.3 Organizacje pozarządowe jako partner w realizacji zadań publicznych;
		Cel strategiczny 3 Aktywni seniorzy Cel operacyjny 3.1 Wysoka aktywność społeczna i zawodowa seniorów; Cel operacyjny 3.2 Sprawnie funkcjonujący system wsparcia seniorów.
		Cel strategiczny 4 Włączanie społeczne osob niepełnosprawnych Cel operacyjny 4.1 Lepsze warunki i jakość życia osób niepełnosprawnych; Cel operacyjny 4.2 Efektywne lokalne systemy profilaktyki i pomocy osobom niepełnosprawnym
	nazwa dokumentu	Strategia Rozwoju Miasta "Gdańsk 2030 Plus" - załącznik do Uchwały nr LVII/1327/14 Rady Miasta Gdańska z dnia 25.09.2014 r
	cele	Obszar Edukacja i kapitał społeczny - cele: - Kształtowanie mobilności społecznej i zawodowej oraz wspieranie uczestnictwa w życiu społecznym poprzez uczenie się w formalnych i nieformalnych systemach edukacji na różnych etapach życia - Tworzenie warunków do budowania postaw przedsiębiorczych od pierwszych lat edukacji wczesnoszkolnej dzięki wspieraniu działań na rzecz aktywnych i praktycznych form nauki kształtujących kompetencje przedsiębiorcze - Tworzenie warunków dla aktywności obywatelskiej, samoorganizacji, wdrażania innowacji społecznych, współodpowiedzialności oraz solidarności społecznej Obszar Gospodarka i transport – cel: Kształtowanie postaw i kompetencji służących rozwojowi kreatywnej i innowacyjnej gospodarki, Obszar zdrowie – cel: Kształtowanie prozdrowotnych nawyków i postaw mieszkańców, zwiększenie ich aktywności fizycznej oraz propagowanie zdrowego stylu życia, skutkujące poprawą stanu zdrowia mieszkańców, w tym ograniczeniem skali zachorowań na choroby cywilizacyjne
	nazwa dokumentu	Gdańsk Programy Operacyjne 2023 przyjęte UCHWAŁĄ NR XVII/514/15 RADY MIASTA GDAŃSKA z dnia 17 grudnia 2015 r. PO Edukacja
	cele	Cel operacyjny: I.1. Wyrównanie szans edukacyjnych; Cel operacyjny: I.2. Podniesienie jakości pracy placówek gdańskiego systemu edukacji, wychowania i opieki; Cel operacyjny: I.3. Wspieranie rozwoju osobistego dzieci i młodzieży Cel operacyjny: I.4. Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców dla sprostania wyzwaniom dynamicznie zmieniającego się świata.

Komplementarność z lokalnymi dokumentami strategicznymi	nazwa dokumentu	Gdańsk Programy Operacyjne 2023 przyjęte UCHWAŁĄ NR XVII/514/15 RADY MIASTA GDAŃSKA z dnia 17 grudnia 2015 r. PO Zdrowie Publiczne i Sport
	cele	Cel operacyjny: II.1. Zwiększenie wiedzy dotyczącej wpływu stylu życia i warunków środowiskowych na zdrowie; Cel operacyjny: II.3. Podniesienie efektywności programów profilaktyki chorób i uzależnień
	nazwa dokumentu	Gdańsk Programy Operacyjne 2023 przyjęte UCHWAŁĄ NR XVII/514/15 RADY MIASTA GDAŃSKA z dnia 17 grudnia 2015 r. PO Integracja Społeczna i Aktywność Obywatelska
	cele	Cel operacyjny: III.1. Zwiększenie potencjału rozwojowego społeczności lokalnych, rodzin i osób; Cel operacyjny: III.4. Podniesienie jakości oraz zwiększenie zakresu współpracy sektora pozarządowego z miastem; Cel operacyjny: III.6. Podniesienie jakości systemu pomocy społecznej; Cel operacyjny: III.7. Wzmocnienie koordynacji zarządzania polityką społeczną
	nazwa dokumentu	Gdańsk Programy Operacyjne 2023 przyjęte UCHWAŁĄ NR XVII/514/15 RADY MIASTA GDAŃSKA z dnia 17 grudnia 2015 r. PO Innowacyjność i Przedsiębiorczość
	cele	Cel operacyjny: VII.3. Zwiększenie dostępności mieszkań we wszystkich segmentach rynku mieszkaniowego i podniesienie efektywności wykorzystania dostępnych lokali użytkowych.
	nazwa dokumentu	Gdańsk Programy Operacyjne 2023 przyjęte UCHWAŁĄ NR XVII/514/15 RADY MIASTA GDAŃSKA z dnia 17 grudnia 2015 r. PO Infrastruktura
	cele	Cel operacyjny: VII.3. Zwiększenie dostępności mieszkań we wszystkich segmentach rynku mieszkaniowego i podniesienie efektywności wykorzystania dostępnych lokali użytkowych.
	nazwa dokumentu	Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030
Powiązanie z innymi dokumentami m.in. rekomendacjami, wytycznymi	cele	Cel strategiczny główny: Zwiększenie spójności społecznej i jakości wsparcia osób z trudnościami, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym Cel szczegółowy 1: Rozwój wsparcia skierowanego do osób i rodzin w pokonywaniu trudności, ubóstwa lub wykluczenia społecznego Cel szczegółowy 2: Zwiększenie zintegrowania i udziału wszystkich polityk publicznych w rozwiązywanie problemów społecznych Cel szczegółowy 3 Poprawa jakości zarządzania systemem polityki społecznej
	nazwa dokumentu	Dokument strategiczny „Perspektywa uczenia się przez całe życie”
	cele	Cel 4: Kształcenie i szkolenie dopasowane do potrzeb zrównoważonej gospodarki, zmian na rynku pracy i potrzeb społecznych Cel 5: Środowisko pracy i zaangażowania społecznego sprzyjające upowszechnieniu uczenia się dorosłych
	nazwa dokumentu	Model Gminny Standard Wychodzenia z Bezdomności (zatwierdzony przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej)
	cele	Cel główny Zwiększenie skuteczności, efektywności i podniesienie jakości systemu rozwiązywania problemu bezdomności poprzez wdrożenie Modelu Gminny Standard Wychodzenia z Bezdomności zawierającego wystandaryzowane usługi skierowane do osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością, włączonego do lokalnej strategii i programu rozwiązywania problemu bezdomności. Cele szczegółowe: - zmniejszenie skali zagrożenia bezdomnością oraz zahamowanie wzrostu liczby osób pierwszy lub kolejny raz doświadczających bezdomności; - zwiększenie poziomu integracji społecznej, skali wychodzenia z bezdomności i uzyskiwania samodzielności życiowej osób bezdomnych; - wzrost dostępności oraz ilości rzetelnych danych i rozwijanie badań problematyki bezdomności oraz systemu wsparcia osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością;
	nazwa dokumentu	Informacja z kontroli NIK POMOC W USAMODZIELNIANIU SIĘ PEŁNOLETNICH WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ
	cele	Rekomendajca NIK - Prowadzenie specjalnych kursów oraz treningów, jeszcze w okresie pobytu w pieczy zastępczej, przygotowujących młodych ludzi do samodzielności, w szczególności w zakresie gospodarowania domowym budżetem, dbania o zdrowie, prowadzenia gospodarstwa domowego, komunikacji międzyludzkiej, itp.;
	nazwa dokumentu	Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych
	cele	Artykuł 16 Wolność od wyzysku, przemocy i wykorzystywania: 1.Państwa-Strony podejmą stosowne działania ustawodawcze, administracyjne, społeczne i edukacyjne i inne, w tym z uwzględnieniem kwestii płci, tak, aby zapewnić osobom niepełnosprawnym ochronę przed wszelkimi formami wyzysku, przemocy i wykorzystywania, zarówno w ich środowisku domowym jak i poza nim.; 2. Państwa-Strony podejmą również odpowiednie kroki, aby zapobiec wszelkim formom wyzysku, przemocy i wykorzystywania, poprzez, między innymi, odpowiednią pomoc i wsparcie dla osób niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów, z uwzględnieniem kwestii wieku i płci, oraz poprzez udostępnianie informacji i edukacji dotyczącej unikania, rozpoznawania i zgłaszania przypadków wyzysku, przemocy i wykorzystywania. Państwa-Strony zagwarantują, iż pomoc w powyższym zakresie będzie uwzględniała kwestie wieku, płci i rodzajniepełnosprawności.; 3. Mając na celu zapobieganie wszelkim formom wyzysku, przemocy i wykorzystywania, Państwa-Strony zapewnią monitoring działań i programów dla osób niepełnosprawnych, poprzez niezależnei kompetentne organy.; 4. Państwa-Strony podejmą właściwe kroki wspierające powrót do zdrowia psychicznego, umysłowego i somatycznego, rehabilitację i reintegrację społeczną osób niepełnosprawnych, które stały się ofiarami jakiegokolwiek formy wyzysku, przemocy i wykorzystywania, w tym poprzez służby mające zapewnić osobom niepełnosprawnym ochronę społeczną. Proces powrotu do zdrowia i reintegracji będzie odbywał się w środowisku, w którym istnieje poszanowanie zdrowia, dobra, godności i autonomii osób niepełnosprawnych, i które uwzględnia ich szczególne potrzeby wynikające z płci lub wieku.; Artykuł 19 Samodzielne życie i integracja społeczna: (b) Osoby niepełnosprawne będą mieć dostęp do szerokiego zakresu usług wspierających funkcjonowanie w środowisku domowym, lokalnym i innym, w tym indywidualnej opieki koniecznej do życia i integracji w społeczeństwie i zapobiegającej izolacji i segregacji osób niepełnosprawnych; (c) Ogólnie dostępne usługi i obiekty będą dostępne na równych zasadach dla osób niepełnosprawnych oraz będą dostosowane do ich potrzeb. Artykuł 28 Adekwatne warunki życia i ochrona socjalna:1. Państwa-Strony uznają prawa osób niepełnosprawnych i ich rodzin do adekwatnych warunków życia, w tym należytego pożywienia, odzieży i mieszkania i do stałej poprawy warunków życia, oraz podejmą odpowiednie kroki, aby zabezpieczyć i promować egzekwowanie tych praw bez dyskryminacji wynikającej z niepełnosprawności. 2. Państwa-Strony uznają prawa osób niepełnosprawnych do ochrony socjalnej oraz korzystania z tego prawa bez dyskryminacji wynikającej z niepełnosprawności, oraz podejmą odpowiednie kroki, aby zabezpieczyć i promować egzekwowanie tych praw, w tym kroki mające na celu: (b) Zagwarantowanie osobom niepełnosprawnym, a w szczególności kobietom i dziewczętom niepełnosprawnym oraz osobom starszym, dostępu do programów ochrony socjalnej i programów, których celem jest ograniczanie ubóstwa; (c) Zagwarantowanie osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom żyjącym w warunkach ubóstwa dostępu do pomocy rządowej obejmującej koszty ponoszone w związku z niepełnosprawnością, w tym do stosownych szkoleń, poradnictwa, pomocy finansowej oraz opieki zastępczej;

	nazwa dokumentu	Europejska Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej
	cele	Cele główne: a. ochrona kobiet przed wszelkimi formami przemocy oraz zapobieganie, ściganie i eliminację przemocy wobec kobiet i przemocy domowej; b. przyczynienie się do eliminacji wszelkich form dyskryminacji kobiet oraz wspieranie rzeczywistego równouprawnienia kobiet i mężczyzn, w tym poprzez wzmocnienie pozycji kobiet; c. stworzenie szeroko zakrojonego planu ramowego, polityk i działań na rzecz ochrony i wsparcia wszystkich ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej; d. zacieśnianie międzynarodowej współpracy mającej na celu likwidację przemocy wobec kobiet i przemocy domowej; e. zapewnienie wsparcia i pomocy organizacjom i instytucjom władzy wykonawczej w skutecznej współpracy na rzecz wypracowania zintegrowanego podejścia do likwidacji przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Artykuł 20 Wsparcie ogólne: 1. Strony podejmują konieczne środki prawne lub inne działania mające na celu zagwarantowanie, że ofiary mają dostęp do usług umożliwiających powrót do życia bez przemocy. W miarę konieczności powinny być to usługi z zakresu: doradztwa prawnego i psychologicznego, wsparcia finansowego, gospodarki mieszkaniowej, edukacji, szkoleń oraz pomocy w znalezieniu zatrudnienia.; 2. Strony podejmują konieczne środki prawne lub inne działania mające na celu zagwarantowanie, że ofiary mają dostęp do opieki zdrowotnej i usług socjalnych, a specjaliści przygotowani do pracy z ofiarami mają do dyspozycji wystarczającoasób usług i właściwie nimi dysponują.
Powiązanie z innymi rocznymi i wieloletnimi programami przyjmowanymi uchwałami Rady Miasta Gdańska	nazwa dokumentu	Miejski program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na lata 2016-2018 przyjęty UCHWAŁĄ NR XVIII/538/16 RADY MIASTA GDAŃSKA z dnia 28 stycznia 2016 roku
	nazwa dokumentu	Miejski programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016 – 2017 przyjęty UCHWAŁĄ NR XVI/443/15 RADY MIASTA GDAŃSKA z dnia 26 listopada 2015 roku
	nazwa dokumentu	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gdańsku na rok 2016 przyjęty UCHWAŁĄ NR XV/416/15 RADY MIASTA GDAŃSKA z dnia 29 października 2015 roku
	nazwa dokumentu	Wieloletni Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańsk na lata 2013-2017 przyjęty UCHWAŁĄ Nr XXXII/693/12 RADY MIASTA GDAŃSKA z dnia 29 listopada 2012 roku
	nazwa dokumentu	Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańsk na 2016 rok przyjęty UCHWAŁĄ NR XV/417/15 RADY MIASTA GDAŃSKA z dnia 29 października 2015 roku
	nazwa dokumentu	Gdański Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 przyjęty UCHWAŁĄ NR IX/204/15 RADY MIASTA GDAŃSKA z dnia 30 kwietnia 2015 roku
	nazwa dokumentu	Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2016 przyjęty UCHWAŁĄ NR XLIX/1108/14 RADY MIASTA GDAŃSKA z dnia 27 lutego 2014 roku
	nazwa dokumentu	Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Gdańsku na lata 2015 – 2020 przyjęty UCHWAŁĄ NR XV/419/15 RADY MIASTA GDAŃSKA z dnia 29 października 2015 roku
	nazwa dokumentu	Gdański Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016 – 2023 przyjęty UCHWAŁĄ NR XXIV/665/16 RADY MIASTA GDAŃSKA z dnia 31 maja 2016 roku
	nazwa dokumentu	Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Miasta Gdańska na lata 2014 – 2018 przyjęty UCHWAŁĄ NR XLVI/1034/13 RADY MIASTA GDAŃSKA z dnia 28 listopada 2013 roku
	nazwa dokumentu	Wieloletni Program współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na lata 2016-2020
	nazwa dokumentu	Program Współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na rok 2016 przyjęty UCHWAŁĄ NR XV/418/15 RADY MIASTA GDAŃSKA z dnia 29 października 2015 roku
	nazwa dokumentu	Program Mieszkań Społecznych dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym - projekt
	nazwa dokumentu	Gminny Program Rewitalizacji - projekt
Powiązanie z innymi programami, projektami, modelami, procedurami	nazwa dokumentu	Program Aktywizacja i Integracja
	nazwa dokumentu	Model Integracji Imigrantów
	nazwa dokumentu	Model Centrum Treningu Umiejętności Społecznych
	nazwa dokumentu	Projekt edukacyjny Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego 2014–2020 / Projekt partnerski: Szkolimy Uczniów Przedsiębiorczych Empatycznych Rozsądnych. Gdańskie Szkoły Podstawowe
	nazwa dokumentu	Projekt edukacyjny Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego 2014–2020 / Projekt partnerski: Rozwijamy kompetencje i programujemy przyszłość
	nazwa dokumentu	Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego 2014–2020 / Projekt partnerski: Gotowość, Praca, Samodzielność (GPS)
	nazwa dokumentu	Sieć domów sąsiedzkich
	nazwa dokumentu	Procedura Niebieska Karta

Lider/koordynator	nazwa instytucji/jednostki/organizacji	Urząd Miejski w Gdańsku
	koordynator	Wydział Rozwoju Społecznego Urząd Miejski w Gdańsku
	e-mail	wrs@gdansk.gda.pl
	telefon	58/ 323 67 27
	osoba do kontaktu	Piotr Olech / Anna Gaj-Sokołowska
	e-mail	piotr.olech@gdansk.gda.pl / anna.gaj-sokolowska@gdansk.gda.pl
	telefon	58/ 323 67 27 / 58/ 323 70 70
	adres biura strategii/programu/projektu	Urząd Miejski w Gdańsku, ul. Nowe Ogrody 8/12, 80-803 Gdańsk / Wydział Rozwoju Społecznego
Partnerzy i realizatorzy	partner / realizator	Wydział Polityki Gospodarczej Urząd Miejski w Gdańsku
	partner / realizator	Wydział Gospodarki Komunalnej Urząd Miejski w Gdańsku
	partner / realizator	Wydział Skarbu Urząd Miejski w Gdańsku
	partner / realizator	Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urząd Miejski w Gdańsku
	partner / realizator	Wydział Promocji, Informacji i Komunikacji Społecznej Urząd Miejski w Gdańsku
	partner / realizator	Miejski Rzecznik Konsumentów
	partner / realizator	Pełnomocnik Prezydenta Miasta Gdańska ds. Seniorów
	partner / realizator	Pełnomocnik Prezydenta Miasta Gdańska ds. Osób Niepełnosprawnych
	partner / realizator	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku
	partner / realizator	Powiatowy Urząd Pracy w Gdańsku
	partner / realizator	Organizacje pozarządowe
	partner / realizator	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Gdańskie
	partner / realizator	Fundacja Edukacyjna Ośrodek Doradztwa i Treningu Kierowniczego w Gdańsku
	partner / realizator	Pomorskie Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR-MARKOT w Gdańsku
	partner / realizator	Fundacja „Zaradni” w Zamościu
	partner / realizator	Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej w Gdyni
	partner / realizator	Stowarzyszenie Program Wsparcia Zadłużonych w Poznaniu
	partner / realizator	Policja
	partner / realizator	Straż Miejska
	partner / realizator	Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych
	partner / realizator	Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna
	partner / realizator	Wojewódzki Urząd Pracy
	partner / realizator	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Delegatura w Gdańsku
	partner	Komisja Nadzoru Finansowego
	partner / realizator	Izba Komornicza w Gdańsku
	partner / realizator	Narodowy Bank Polski, Oddział w Gdańsku
	partner / realizator	Izba Notarialna w Gdańsku
	partner / realizator	Okręgowa Izba Radców Prawnych w Gdańsku
	partner	Gdańska Rada ds. Seniorów
	partner	Gdańska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych
	partner	Gdańska Rada Działalności Pożytku Publicznego
	partner	Gdańska Rada ds. Równego Traktowania
	partner	Gdańska Rada Organizacji Pozarządowych
	partner / realizator	Urząd Komunikacji Elektronicznej, Delegatura w Gdyni
	partner	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
	partner	Pomorski Urząd Wojewódzki
	partner / realizator	Spółdzielnie Mieszkaniowe
	partner / realizator	Wspólnoty Mieszkaniowe
	partner / realizator	Zarządcy Nieruchomości
	partner / realizator	Firmy Windykacyjne
	partner / realizator	Organizacje senioralne, Kluby Seniorów, Uniwersytety III wieku i inne podmioty prowadzące działania skierowane do seniorów
	partner / realizator	Nieodpłatne Punkty Pomocy Prawnej
	partner / realizator	Biura Porad Obywatelskich
	partner	Sądy
	partner	Prokuratury
	partner / realizator	Instytucje finansowe
	partner / realizator	Podmioty pomocy i integracji społecznej
	partner / realizator	Podmioty ochrony zdrowia
	partner / realizator	Poradnie i ośrodki leczenia uzależnień, grupy samopomocowe
	partner / realizator	Podmioty edukacji i opieki / Przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne dla młodzieży i dorosłych, centra kształcenia ustawicznego i praktycznego, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, poradnie psychologiczno-pedagogiczne
	partner / realizator	Uczelnie wyższe i ośrodki badawcze
	partner / realizator	Pracodawcy i podmioty ekonomii społecznej

Zespół tworzący Program BEiWOZ	1) Piotr Olech, Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku, Przewodniczący 2) Mariusz Wilk, Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Gdańskie, Z-ca Przewodniczącego 3) Anna Gaj-Sokołowska, Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku, Koordynator 4) Magdalena Malczewska, Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku 5) Gabriela Dudziak, Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku 6) Ewelina Nosek Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku 7) Elżbieta Puksza, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku 8) Marlena Jasnoch, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku 9) Jarosław Banaszewski, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku 10) Michał Miguła, Wydział Polityki Gospodarczej Urzędu Miejskiego w Gdańsku, 11) Monika Kuligowska, Fundacja Edukacyjna Ośrodek Doradztwa i Treningu Kierowniczego w Gdańsku 12) Zofia Lisiecka, Fundacja Edukacyjna Ośrodek Doradztwa i Treningu Kierowniczego w Gdańsku 13) Roman Pomianowski, Stowarzyszenie Program Wsparcia Zadłużonych w Poznaniu 14) Maria Skoroszewska-Romel, Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku, 15) Maria Zysnarska, Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku, 16) Mirella Doszczak, Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku, 17) Andrzej Socik, Wydział Polityki Gospodarczej Urzędu Miejskiego w Gdańsku, 18) Roland Dudziuk, Wydział Skarbu Urzędu Miejskiego w Gdańsku 19) Monika Grochulska, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku 20) Sylwia Dymnicka-Iwaniuk, Powiatowy Urząd Pracy w Gdańsku 21) Ludwika Sikorska, Gdańska Rada ds. Seniorów 22) Renata Tkaczyk, Gdańska Rady Organizacji Pozarządowych, 23) Krzysztof Sarzała, Centrum Interwencji Kryzysowej w Gdańsku, 24) Anna Czerniewska, Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Gdańskie, 25) Zbigniew Kowalczyk, Komenda Miejska Policji w Gdańsku 26) Agnieszka Solecka, Straż Miejska w Gdańsku, 27) Anna Kołakowska, Radna Miasta Gdańska, 28) Lidia Zuchowska Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych, 29) Marcin Dobrzyniecki, Wojewódzki Urząd Pracy, 30) Adam Waszkiewicz, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Delegatury w Gdańsku 31) Krzysztof Piotrowicz, Izba Komornicza w Gdańsku 32) Marek Cichosz, Izba Komornicza w Gdańsku 33) Bożena Wis, Narodowy Bank Polski, Oddział Okręgowy w Gdańsku 34) Sylwia Boleska, Narodowy Bank Polski, Oddział Okręgowy w Gdańsku 35) Irena Gdaniec, Wojewódzki Szpital Psychiatryczny im. prof. Tadeusza Bilikiewicza w Gdańsku 36) Teresa Alba, Wojewódzki Szpital Psychiatryczny im. prof. Tadeusza Bilikiewicza w Gdańsku 37) Agnieszka Nowak, Pomorskie Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR-MARKOT w Gdańsku 38) Małgorzata Bilińska, Pomorskie Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR-MARKOT w Gdańsku 39) Marta Siciarek, Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantew Gdańsku 40) Karolina Stubińska, Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek w Gdańsku 41) Małgorzata Tarasiewicz, Stowarzyszenie Współpracy Kobiet, NEWW Polska w Gdańsku 42) Krzysztof Iwanow, Stowarzyszenie Współpracy Kobiet, NEWW Polska w Gdańsku 43) Magdalena Boryna, Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej w Gdyni 44) Mariusz Mówka, Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej w Gdyni 45) Agnieszka Białaszewska, Izba Notarialna w Gdańsku 46) Jolanta Szerszeń, Izba Notarialna w Gdańsku 47) Barbara Gierczak, Urząd Komunikacji Elektronicznej, Delegatura w Gdyni 48) Michał Pabich, Urząd Komunikacji Elektronicznej, Delegatura w Gdyni 49) Sebastian Zabłocki, Kancelaria Prawna S.K. Zabłocki w Gdańsku 50) Aleksander Nowaczek, Lokatorsko-Własnościowa Spółdzielnia Mieszkaniowa "Morena" w Gdańsku 51) Joanna Kuszczak, Energa Obrót S.A w Gdańsku 52) Marcin Sitkowski, Fundacja „Zaradni” w Zamościu 53) Dariusz Olejnik, Fundacja „Zaradni” w Zamościu
--------------------------------	---

II. Diagnoza

Nr wniosku	Wniosek z diagnozy	Źródło danych
Wnioski ogólne		
1	Obecnie zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze w Gdańsku wymagają zwrócenia naszej uwagi na dwa aspekty: bezpieczeństwa ekonomicznego i zadłużania. Katalog tematów z tym związanych jest bardzo szeroki, poczynawszy od zwiększenia dostępności pożyczek i kredytów, możliwości inwestowania w różne instrumenty finansowe oraz irracjonalnej konsumpcji po oszustwa i wyludzenia wobec osób starszych w zakresie podpisywania niekorzystnych umów na usługi telekomunikacyjne, internetowe i energetyczne. Podkreślenia wymaga też aspekt psychologiczny - pojawiająca się z czasem wyuczona bezradność jako skutek podejmowania unikowych strategii działania wobec coraz większych problemów finansowych i wycofanie się z aktywnego życia społecznego i zawodowego. Kluczowe jest szerzenie wiedzy ekonomicznej, podnoszenie świadomości prawnej oraz wypromowanie odpowiedzialnej postawy przy korzystaniu z powszechnie dostępnych usług finansowych. Skala i złożoność zjawiska zadłużeń w Gdańsku wymaga wdrożenia interdyscyplinarnego systemu wsparcia osobom zadłużonym w wychodzeniu z niewypłacalności i wypracowaniu skutecznych rozwiązań w tym obszarze. Kluczowe jest zaangażowanie wszystkich lokalnych interesariuszy do międzysektorowej współpracy w tym obszarze.	Wnioski i rekomendacje prac Zespołu ds. Programu Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych (od X.2015 r. do IV.2016 r.)
2	Coraz więcej gdańszczan wpada w pętlę zadłużenia. Można wyróżnić 3 grupy osób podwyższonego ryzyka: osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i ubóstwem, osoby starsze, osoby zależne, w tym niepełnosprawne. Rośnie liczba seniorów oszukanych „na wnuczka”, „na policjanta” itp. przybywa Klientów tzw. parabanków. Osoby uwikłane w spiralę zadłużeń wycofują się z życia społecznego i zawodowego. Zobowiązania wynikają z niezapłaconego czynszu, rachunków za gaz, energię elektryczną i usługi telekomunikacyjne a także z zaległych pożyczek, alimentów oraz kredytów hipotecznych i konsumpcyjnych. W ich domach pojawiają się poważne problemy finansowe, w efekcie czego mnożą się konflikty. Osoby, które znalazły się w spirali zadłużeń z powodu nieprzemyślanych decyzji finansowych, osób przytłoczonych swoimi długami, mających poczucie bezradności, reagujących lękiem mogą otrzymać wsparcie.	
3	Problem zadłużenia dotyka najczęściej osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i ubóstwem. Coraz częściej zdarza się także, że osoby starsze dają się namówić na wzięcie szybkiej pożyczki pod zastaw mieszkania, o wyjątkowo wysokim oprocentowaniu, której nie są później w stanie spłacić, czego skutkiem jest utrata mieszkań. W województwie pomorskim mieszka 164 tys. zadłużonych osób. To średnio 73 osoby na 1 000 mieszkańców. W Gdańsku zadłużonych jest blisko 34 tys. osób, również 73 osoby na 1 000 mieszkańców, które popadają wługi i często nie umieją sobie poradzić z taką sytuacją. Wśród sposobów unikania obciążeń są wyjazdy za granicę, podjęcie pracy w tzw. szarej strefie, agresywne reakcje, kłamstwa, postawa roszczeniowa i inne.	
4	Osoby z niepełnosprawnością intelektualną w Polsce często nie są ubezwłasnowolnione. Po śmierci opiekunów, lub w sytuacji ich długiej choroby i np. pobytu w szpitalu, osoby z niepełnosprawnością intelektualną łatwo padają ofiarą nadużyć i przestępstw ekonomicznych. Podjęcie zarządzania budżetem domowym i regulowanie zobowiązań finansowych również nastrocza im szereg trudności.	
5	Zwiększenie świadomości konsumentów usług telekomunikacyjnych w zakresie przysługujących im praw (uprawnień), zwrócenie uwagi m.in. na świadome podejmowanie decyzji o dokonaniu zmiany dostawcy usług i związanych z tym konsekwencjami finansowymi (kary umowne).	
6	Wzmocnienie koordynacji i współdziałania instytucji i podmiotów świadczących usługi z zakresu bezpłatnego poradnictwa i informacji w tematyce bezpieczeństwa ekonomicznego. Sporządzenie listy podmiotów świadczących usługi z zakresu bezpłatnego poradnictwa oraz udzielających podstawowych informacji w tematyce bezpieczeństwa ekonomicznego oraz przysyłanie aktualnych list do partnerów celem umieszczenia ich na stronach internetowych.	
7	Kluczowym jest podjęcie działań zapobiegawczych w zakresie brania nadmiernych kredytów, które powodują problemy ze spłatą. Przekaz medialny wskazuje na łatwość otrzymania kredytu, co poparte jest potencjalnymi autorytetami tj. znane osobowości i autorytety. Wskazuje się głównie na osiągnięcie celu - otrzymania gotówki, pomijając warunki spłaty i konsekwencji nie spłacania zaciągniętego kredytu. Należy skupić się na zapobieganiu, dostarczaniu rzetelnej wiedzy przed wzięciem kredytu, a nie po fakcie, kiedy pojawiają się problemy ze spłatą. W mediach przekaz jest jasny - kredyt można wziąć bardzo łatwo, a w ich reklamy angażują znane osobowości i autorytety. Kredytobiorca nie ma właściwych informacji o warunkach, tylko szybko chce rozwiązać swój finansowy problem	
Zadłużenia		
8	Pod względem kwoty zadłużenia pomorskie zajmuje czwarte miejsce w kraju. Zaległości Pomorzan w 2014 r. stanowiły prawie 8 % łącznych zaległości Polaków. Łączna kwota zadłużenia mieszkańców Pomorza wynosi 3 mld 77 mln złotych na podstawie dostępnych danych statystycznych. Polskie gospodarstwa domowe są zadłużone: • na kwotę powyżej rocznych dochodów - 36% (wzrost o 7% w stosunku do 2013 roku) • na kwotę powyżej 6 mies. dochodów - 12% • na kwotę do 3 mies. dochodów 17% • na kwotę 1 mies. dochodów 34% • polskie gospodarstwa domowe zadłużają się na pokrywanie bieżących wydatków – 14%, na spłatę wcześniejszych długów 6%.	Diagnoza społeczna 2015 - badanie reprezentatywnej grupy Polaków i gospodarstw domowych
9	Najważniejsze fakty dotyczące zadłużenia : • 2.378.523 dłużników w BIG w Polsce (I 2015 roku). • W woj. pomorskim 164 tys. osób, średnio 73 osób na 1 000 mieszkańców; średnia w Polsce 62 os., IV miejsce w kraju. • Ogółem 41,55 mld zł zaległych płatności Polaków. • 3,7 mld zł zaległych płatności w woj. pomorskim. • 18.773 zł średnie zadłużenie osoby w woj. pomorskim, czyli wyższe niż w całym kraju = 17.471 zł. • 67% dłużników z kwotą poniżej 10.000 zł. • 385 tys. osób w wieku do 30 lat, tj. 16,2% wszystkich dłużników. • 466,4 tys. w wieku powyżej 60 lat, tj. 19,4% wszystkich dłużników. • Alimenciarzy 157.711 dłużników alimentacyjnych, na kwotę 4 mld 342 mln zł. • 600-700 tys. „FRANKOWICZE” Gdańsk: • Łączna liczba osób zadłużonych wynosi 33.393 os. /60,2% mężczyzn, 39,8% kobiet/. • Ponad 48 tys. mieszkań zadłużonych, z czego 9,5 tys. zadłużone z kwotą powyżej 3 miesięcy czynszu.	Opracowania Stowarzyszenia Program Wsparcia Zadłużonych w Poznaniu, Roman Pomianowski
10	Samo posiadanie zobowiązań długów nie jest problemem. Racjonalne, kontrolowane zadłużanie się nie jest niczym nagannym. Problemem jest brak kontroli nad zadłużeniem. Niemal 2,5 mln Polaków figuruje w rejestrach dłużników – tzw. „ryzykowni klienci” zaprzestający obsługi swoich zobowiązań przez minimum 2 miesiące. Najważniejsze dane: • 1.563,5 tys. osób bezrobotnych, 10% stopa bezrobocia • 897,1 tys. długotrwale bezrobotnych czyli 57,4% wszystkich • 1 mln 78 tysięcy pracujących w tzw. szarej gospodarce • 2.378.523 mln dłużników w BIG • 157.711 dłużników alimentacyjnych zalegających z płatnościami • 5 mln 600 tys. egzekucji komorniczych w 2014 roku	Opracowania Stowarzyszenia Program Wsparcia Zadłużonych w Poznaniu, Roman Pomianowski

11	Upadłość konsumencka. Instytucja upadłości konsumenckiej funkcjonuje od 2009 roku. Wtedy - w 2009 r. - wniosków o ogłoszenie upadłości wpłynęło 985, a ogłoszono 10 upadłości. W następnych latach - 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 - sukcesywnie liczba wniosków o ogłoszenie upadłości spadała, a liczba ogłoszonych upadłości utrzymywała się na podobnym poziomie - 12-14 rocznie. Od 31 grudnia 2014 weszła w życie znowelizowana ustawa o upadłości konsumenckiej. Pod koniec 2015 roku ogłoszono, że przez ten rok odnotowano trzydziestokrotny wzrost orzeczeń o upadłości konsumenckiej w stosunku do poprzednich pięciu lat. Przeciętna kwota zadłużenia redukowanego lub umorzonego w toku postępowania to 160 tys. zł, sądy orzekały także w sprawie pięciokrotnie mniejszego zadłużenia. Uwzględniały wnioski osób samotnie wychowujących dzieci, obciążonych kredytami, szczególnie we frankach szwajcarskich W Polsce od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. w Monitorze Sądowym i Gospodarczym opublikowano ogłoszenia postanowień sądu o ogłoszeniu upadłości w stosunku do 2112 osób nieprowadzących działalności gospodarczej (upadłość konsumencka). W 2015 r. w województwie pomorskim ogłoszono 82 upadłości konsumenckie, co stanowi 3, 9 procent w skali ogólnokrajowej. Do dnia 30 czerwca 2016 r. w Monitorze Sądowym i Gospodarczym opublikowano ogłoszenia upadłości konsumenckiej w stosunku do 1992 osób. Do końca czerwca w województwie pomorskim ogłoszono 74 upadłości konsumenckie, co stanowi 3,7 procent w skali ogólnokrajowej.	Centralny Ośrodek Informacji Gospodarczej
12	Upadłość firm. Liczba podmiotów gospodarczych w Gdańsku wg rejestru REGON (stan na 31.XII.2015) W 2013 r.: 71 836 (w tym w stanie upadłości – 18, w stanie upadłości likwidacyjnej-19, w stanie likwidacji- 445 w 2014 r. : 73 609 (w tym w stanie upadłości – 14, w stanie upadłości likwidacyjnej-19, w stanie likwidacji- 481 w 2015 r. : 75 737 (w tym w stanie upadłości – 12, w stanie upadłości likwidacyjnej-33, w stanie likwidacji- 632 Liczba podmiotów gospodarczych w Gdańsku wyrejestrowanych wg rejestru REGON (stan na 31.XII.2015) W 2013 r.: 3946 (w tym w stanie upadłości – 0, w stanie upadłości likwidacyjnej-1, w stanie likwidacji- 43 w 2014 4837 (w tym w stanie upadłości – 4, w stanie upadłości likwidacyjnej-4, w stanie likwidacji- 59 w 2015 r. : 4529 (w tym w stanie upadłości – 0, w stanie upadłości likwidacyjnej-1, w stanie likwidacji- 45	Opracowanie Urzędu Miejskiego w Gdańsku na podstawie rejestru REGON
13	Z dostępnych danych w Banku Danych Lokalnych GUS wynika, iż wzrost liczby zadłużonych mieszkań, jak i wysokości zaległości jest bardzo dynamiczny w Gdańsku. W latach 2003 - 2013 liczba zadłużonych mieszkań wzrosła o 44,4% do 41 451 mieszkań, natomiast wysokość zadłużenia wzrosła o 80,2% do 43 809 tys. zł. W podziale mieszkań ze względu na formę własności największy, bo ponad 10-krotny, przyrost wartości zadłużenia dotyczył zasobów osób fizycznych we wspólnotach mieszkaniowych oraz zasobów Towarzystw Budownictwa Społecznego (TBS). Nieznaczny 8,6% wzrost dotyczył zasobów spółdzielni mieszkaniowych. Na uwagę zasługuje fakt spadku zadłużenia w zasobach zakładów pracy, Skarbu Państwa i innych. Przy zadłużeniach ponad 3-miesięcznych w Gdańsku w latach 2003 - 2013 liczba zadłużonych mieszkań wzrosła o 22,8% (8 144), przy czym wartość zadłużenia wzrosła o 79,6% (27 830 tys. zł)	Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny
14	Zadłużenie mieszkań w Gdańsku w 2013 roku (brak danych za 2015 rok) Zasoby spółdzielni mieszkaniowych – liczba mieszkań 24 864; kwota 23 172,8 tys. Zasoby zakładów pracy (bez Skarbu Państwa) - liczba mieszkań 94; kwota 238,4 tys. Zasoby osób fizycznych we wspólnotach mieszkaniowych - liczba mieszkań 15 334; kwota 17 926,9 tyś. Zasoby Towarzystw Budownictwa Społecznego (TBS) - liczba mieszkań 1 007; kwota 2 242,3 tys. Zasoby innych podmiotów - liczba mieszkań – liczba mieszkań 67; kwota 56,8 tys. Zasoby Skarbu Państwa - liczba mieszkań 85; kwota 172,2 tys. Zasoby Gminy – liczba mieszkań 6 619; kwota 9 576,0 tys.	Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny
15	Dane dotyczące zadłużenia komunalnych lokali mieszkalnych na dzień 31.12.2015: Zaległość z odsetkami – 173 563 831,55 zł – liczba osób 9 187 Zaległość z odsetkami do 3 mcy – 2 668 662,16 zł – liczba osób 4 028 Zaległość z odsetkami powyżej 3 mcy - 170 895 169,39 zł – liczba osób 5 159	Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych
16	Liczba osób zadłużonych objętych wsparciem MOPR w 2015 roku – 1.577 Liczba osób, które odpracowały zadłużenie w 2015 roku – 98 tj. 6,2%, co wskazuje na słabe zaangażowanie dłużników Liczba osób z zadłużeniem powyżej 24 m-cy wg stanu na dzień 30.06.2015 r. (wykaz z GZNK) – 3.561 Liczba osób zakwalifikowanych do prac społecznie-użytecznych w 2015 roku – 184	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku
17	Regulowanie zobowiązań w formie świadczenia rzeczowego w 2015 roku: 1.842 osoby odpracowały długi na kwotę 1.315.331,59 zł, średnio 714 zł na osobę.	Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych
18	Długi alimentacyjne w okresie zasiłkowym 2015/2016 w Gdańsku: Liczba dłużników - 4482; Liczba osób które wnioskowały o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego - 2936	Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, Urząd Miejski w Gdańsku
Skutki zadłużenia - eksmisje		
19	Większość osób traci miejsce zamieszkania z powodu zadłużenia. W okresie styczeń 2014 - sierpień 2016 z pobytu CTUS skorzystało 85 środkowisk rodzinnych, w których żyło 138 osób. 101 osób (stanowiących 73,2%) eksmitowanych było z powodu zadłużenia.	Centrum Treningu Umiejętności Społecznych (CTUS)
20	Postępowania eksmisyjne i eksmisje z lokali mieszkalnych w 2013 roku (brak danych za 2015 rok) Toczące się w sądzie postępowania eksmisyjne – łącznie 434 w tym: • Zasoby spółdzielni mieszkaniowych – 32 • Zasoby zakładów pracy (bez Skarbu Państwa) - 2 • Zasoby osób fizycznych we wspólnotach mieszkaniowych - 143 • Zasoby Towarzystw Budownictwa Społecznego (TBS) - 22 • Zasoby innych podmiotów - liczba mieszkań – 2 • Zasoby Skarbu Państwa - 5 • Zasoby Gminy – 228 Orzeczone przez sąd eksmisje – łącznie 289 w tym: • Zasoby spółdzielni mieszkaniowych – 21 • Zasoby zakładów pracy (bez Skarbu Państwa) - 1 • Zasoby osób fizycznych we wspólnotach mieszkaniowych - 12 • Zasoby Towarzystw Budownictwa Społecznego (TBS) - 16 • Zasoby innych podmiotów - liczba mieszkań – 1 • Zasoby Skarbu Państwa - 7 • Zasoby Gminy – 231 Wykonane eksmisje – łącznie - 59 • Zasoby spółdzielni mieszkaniowych – 12 • Zasoby zakładów pracy (bez Skarbu Państwa) - 5 • Zasoby osób fizycznych we wspólnotach mieszkaniowych - 12 • Zasoby Towarzystw Budownictwa Społecznego (TBS) - 3 • Zasoby innych podmiotów - liczba mieszkań – 0	Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny

21	Rosnąca liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego. W 2013 roku wydano 1165 takich orzeczeń, a w roku 2015 - 1624. GZNK w 2015 r. skierował do sądu 445 pozwów o eksmisję, z czego 339 z powodu zaległości w opłatach, a 46 wynikało z sytuacji innych niż zadłużenie (brak tytułu prawnego i niemożność jego uzyskania, występowanie w sposób rażący przeciwko porządkowi domowemu). W tym samym roku liczba orzeczonych przez sąd eksmisji wynosiła 372, w tym 198 eksmisji z prawem do lokalu socjalnego i 174 bez prawa do lokalu socjalnego. W 2015 roku wykonano w Gdańsku 47 eksmisji, w tym 28 do noclegowni. Uwzględniając narastające dane wg stanu na dzień 31.12.2015 roku do realizacji pozostawało 2643 wyroki eksmisyjne	Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych
22	Uwzględniając narastające dane GZNK wg stanu na dzień 31.12.2015 r. do realizacji pozostawało 2 643 wyroki eksmisyjne. Formą pomocy adresowaną do tej grupy osób jest Centrum Treningu Umiejętności Społecznych, które w 2015 roku objęło swoimi działaniami 78 uczestników.	
Zagrożenia ekonomiczne, w tym nadużycia i przestępstwa ekonomiczne		
23	Oszustwo "na wnuczka", e-bankowość, phishing są jest coraz częstsze. Zestawienie danych dot. czynów stwierdzonych - zaliczone do oszustw gospodarczych i kryminalnych: Za okres styczeń - wrzesień 2016 r.: "na wnuczka" - 62; E-bankowość, phishing - 72; bankowe - 107; internetowe - 746; ubezpieczeniowe: 10. W 2015 r.: "na wnuczka" - 1; E-bankowość, phishing - 58; bankowe - 128; internetowe - 504; ubezpieczeniowe - 6. W 2014 r.: "na wnuczka" - brak danych; E-bankowość, phishing - 26; bankowe - 134, internetowe - 305; ubezpieczeniowe - 12. W 2013 r.: "na wnuczka" - brak danych; E-bankowość, phishing - brak danych ; bankowe - brak danych , internetowe - 526; ubezpieczeniowe – 16.	Miejska Komenda Policji w Gdańsku
24	Wzrost liczby osób narażonych na oszustwa oraz podejmowanie ryzykownych zobowiązań finansowych przekraczających możliwości finansowe tych osób. Osoby te narażone są również na utratę mieszkania. Z danych BIG wynika, że problem nierealizowania swoich zobowiązań finansowych dotyczy w Gdańsku 33 393 osób.	Biuro Informacji Gospodarczej
25	Do Urzędu Komunikacji Elektronicznej Delegatury w Gdyni wpływają liczne pisma od abonentów, które w wielu przypadkach dotyczą zmiany dostawcy usług telefonii stacjonarnej i nieetycznego zachowania przedsiębiorcy lub jego przedstawiciela. Każda informacja o niezgodnych z dobrymi obyczajami praktykach na rynku usług telekomunikacyjnych jest przez Prezesa UKE wnikliwie analizowana, co następnie przekłada się na działania mające na celu zminimalizowanie występowania wątpliwego etycznie procederu, polegającego na wprowadzaniu abonentów w błąd co do tego, jakiego przedsiębiorcę telekomunikacyjnego reprezentuje przedstawiciel handlowy. Należy przy tym zwrócić uwagę na dwa aspekty takich działań – etyczny i formalno - prawny. Niezależnie od oceny etycznej działań przedstawicieli handlowych, które budzą uzasadnione wątpliwości abonentów, należy pamiętać, że sprawy dotyczące oszustwa ze strony przedstawiciela handlowego czy wprowadzenia w błąd, jak również braku pozostawienia kopii któregośkolwiek z podpisanych dokumentów pozostają kwestią, która wymaga udowodnienia (potwierdzenia, że taka sytuacja/zdarzenie miało miejsce). Takie uprawnienia przysługują wyłącznie organom ścigania, tj. policji, prokuraturze. W poniższej tabeli przedstawiono dane liczbowe wniosków o interwencję/mediacji dotyczących zawarcia umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych pod wpływem błędu (wnioskujący nie podpisałby umów, gdyby rzetelnie byłyby przedstawione warunki umowy i dane nowego dostawcy usług). Sprawy te dotyczą w większości Konsumentów 65+. 2014 rok wnioski o interwencje ogółem wpłynęło do Delegatury z woj. Pomorskiego - 628 w tym dot. umów zawartych pod wpływem błędu - 7 w tym dot. umów zawartych pod wpływem błędu w Gdańsku - 2 mediacje ogółem wpłynęło do Delegatury z woj. Pomorskiego - 142 w tym dot. umów zawartych pod wpływem błędu – 49 w tym dot. umów zawartych pod wpływem błędu w Gdańsku - 23 2015 rok wnioski o interwencje ogółem wpłynęło do Delegatury z woj. Pomorskiego - 703 w tym dot. umów zawartych pod wpływem błędu - 87 w tym dot. umów zawartych pod wpływem błędu w Gdańsku - 38 mediacje ogółem wpłynęło do Delegatury z woj. Pomorskiego - 122 w tym dot. umów zawartych pod wpływem błędu - 25 w tym dot. umów zawartych pod wpływem błędu w Gdańsku - 9	Urząd Komunikacji Elektronicznej
26	1) Wprowadzanie w błąd odnośnie tożsamości przedsiębiorcy, z którym zawierana jest umowa - problem związany jest przede wszystkim z branżą telekomunikacyjną i energetyczną. Częstym problemem związanym z tego rodzaju praktykami jest również utrudnianie konsumentom odstąpienia od ww. kontraktu, 2) Sprzedaż poza lokalem przedsiębiorstwa - różnego rodzaju pokazy - konsumenci skarżą się min. na trudności w odstąpieniu od umowy, a także wprowadzanie w błąd min. odnośnie cech nabywanych produktów, 3) Skomplikowany język umów, a także zbyt mała czcionka - problem dotyczy min. kontraktów funkcjonujących na rynku usług telekomunikacyjnych i finansowych. Umowy nie są w pełni transparentne, zawierają liczne odniesienia do innych dokumentów (np. regulaminów, cenników, tabel opłat), a także często napisane są bardzo małym drukiem, 4) Problem braku dostosowania oferty przedsiębiorców do potrzeb osób starszych i szeroko rozumianego wykluczenia cyfrowego - problem dotyczy przede wszystkim branży telekomunikacyjnej, konsumenci sygnalizują min. trudności w obsłudze nowoczesnych urządzeń mobilnych (smartfonów, tabletów), a także oferowanie im usług, z których nie będą korzystać - np. różnego rodzaju usługi związane z dostępem do Internetu. 5) Windykacja - problem dotyczy konsumentów w różnych grupach wiekowych, jednak w odniesieniu do seniorów jest szczególnie istotny ze względu na silny stres jaki powodują agresywne działania windykacyjne u osób starszych.	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura UOKiK w Gdańsku
27	Departament Ochrony Interesów Konsumentów nie prowadzi statystyk w odniesieniu do zwalczania problemów przeważających na rynku, przedstawienie dokładnego zestawienia zaistniałych problemów jest utrudnione. Do UOKiK wpływają sygnały od konsumentów dotyczące różnych problemów na rynku, przeważające zagadnienia: 1. Ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym w zakresie: a. Metod sprzedaży polegających na wprowadzaniu konsumentów w błąd co do właściwości produktów, b. Pobierania wygórowanych opłat likwidacyjnych. 2. Działalność windykacyjna w zakresie: a. Stosowania agresywnych metod względem dłużników, b. Naliczania wysokich opłat za czynności windykacyjne. 3. Działalność bankowa w zakresie: a. Ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, b. Stosowania niedozwolonych postanowień umownych w szczególności w umowach o kredyt hipoteczny wyrażony/denominowany/indeksowany we frankach szwajcarskich, c. Wykonywania umów o kredyt hipoteczny wyrażony/denominowany/indeksowany we frankach szwajcarskich w zakresie uwzględniania ujemnej stawki bazowej LIBOR, która przekracza marżę w konkretnej umowie kredytowej. d. Braku proporcjonalnego zwrotu kosztów kredytów konsumenckich w przypadku wcześniejszej spłaty tych kredytów. W zakresie ochrony interesów konsumentów UOKiK prowadzi następujące czynności: 1. Prowadzi postępowania administracyjne w sprawach: praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, bądź o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. W ramach tej kompetencji UOKiK prowadził wiele postępowań w zakresie ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym oraz w odniesieniu do wykonywania umów o kredyt hipoteczny wyrażony/denominowany/indeksowany we frankach szwajcarskich w zakresie uwzględniania ujemnej stawki bazowej LIBOR, która przekracza marżę w konkretnej umowie kredytowej. UOKiK prowadził i prowadzi wiele postępowań względem firm windykacyjnych w zakresie agresywnych metod windykacyjnych. Trudno jest przedstawić w tym zakresie ogólne zestawienie z racji na różnorodność kwestionowanych praktyk.	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura UOKiK w Gdańsku
Realizowane działania wspierające osoby zadłużone i osoby pokrzywdzone przestępstwem i poszkodowane nadużyciem ekonomicznym		

28	Usługa i placówka - Centrum Treningu Umiejętności Społecznych CTUS skierowana jest do osób eksmitowanych do pomieszczeń tymczasowych. Pobyt w CTUS daje możliwość poprawy sytuacji życiowej, uczestnicy objęci wszechstronnym wsparciem w tym asystenturą. Obecnie wśród osób korzystających ze wsparcia CTUS 80% reguluje obecne zadłużenie (41 z 51 osób).	Centrum Treningu Umiejętności Społecznych (CTUS) - Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Gdańskie
29	Dostępne opcje: 1. Spłata zadłużenia rozłożonego na raty, możliwość przywrócenia tytułu prawnego do zajmowanego lokalu 2. Odpracowanie zadłużenia, przywrócenie tytułu prawnego do zajmowanego lokalu 3. Wparcie rodzin zadłużonych. Pomoc i ułatwienie spłaty zadłużenia, osobom które nie są w stanie samodzielnie spłacać zaległości w opłatach czynszu i świadczeń za korzystanie z lokali komunalnych. Ulgi w spłacie zadłużeń z tytułu najmu lokali komunalnych (mieszkalnych i użytkowych) udzielane są na maksymalny okres 24 miesięcy. Ulgi w spłatach zadłużeń nie przekraczających łącznej kwoty 30.000 zł realizowane są przez Dyrektora GZNK SZB. Ulgi w spłatach zadłużeń powyżej 30.000 zł udzielane są przez Prezydenta Miasta Gdańska. 1. Rozłożenia na raty, odroczenia, umorzenia zaległości 2. Umożliwienie wykonywania czynności świadczonych na rzecz Gminy Miasta Gdańska 3. Każdorazowe pisemne powiadomienie MOPR o czynnościach windykacyjnych podejmowanych wobec dłużników (pozwy o zapłatę i eksmisję, wnioski egzekucyjne do komornika).	Wydział Gospodarki Komunalnej UMG, Podstawa prawna: uchwała nr LII/1466/10 Rady Miasta Gdańska z dnia 30 września 2010r. w sprawie szczegółowych zasad, sposobu i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania na raty spłaty należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, przypadających Gminie Miasta Gdańska i jednostkom podległym, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organów lub osób uprawnionych do udzielania ulg
30	Systematyczny wzrost liczby klientów. Z pomocy 5 ośrodków w Polsce korzystało: 2015 - 1 589 osób (+57%). Liczba porad udzielonych w ośrodku w Gdyni: 2015 - 304 porady (+56%), 2014 - 193 porady	Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej (SKEF)
31	Wśród tematów często pojawia się konsumenckie postępowanie upadłościowe. 78% ogółu wszystkich spraw dotyczyło ogólnie pojętego zadłużenia (w 2015 r. 1 246 spraw). Struktura pod względem rodzaju udzielonych porad ze względu na rodzaj spraw: 72% sprawy dotyczące zadłużenia, 15% sprawy inne, 13% sprawy inne.	Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej (SKEF)
32	Kampania „Miasteczko wolne od długów”, której celem jest informowanie mieszkańców o możliwościach poradzenia sobie z nadmiernym zadłużeniem, pokazanie, że warto podejmować działania i być aktywnym w trudnej sytuacji, w jakiej jest osoba zadłużona. Ważna jest świadomość i wiedza na temat praw i obowiązków dłużnika oraz instytucji świadczących usług finansowe, windykacji sądowej.	Urząd Miejski w Gdańsku
33	SKEF miał udział w sporządzeniu 60 wniosków o ogłoszenie tzw. upadłości konsumenckiej, z czego 33 zostały rozpatrzone przez sądy upadłościowe, w tym 30 pozytywnie (wymiar ogólnopolski).	Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej (SKEF)
34	Do biura Miejskiego Rzecznika Konsumentów wpływają liczne pisma oraz zgłasza się wiele osób, które spotykają się z nieetycznym i często nieuczciwym postępowaniem przedsiębiorcy. Podstawą prawną działalności rzecznika konsumentów jest ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 184 z późniejszymi zmianami). Zgodnie z art. 42 cytowanej ustawy do zadań rzecznika należy w szczególności: • zapewnienie bezpłatnego poradnictwa i informacji prawnej w zakresie ochrony interesów konsumentów, • występowanie do przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów, • składanie wniosków w sprawie stanowienia i zmiany przepisów prawa miejscowego w zakresie ochrony interesów konsumentów, • współdziałanie z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów, organami Inspekcji Handlowej oraz organizacjami konsumenckimi. Łączna ilość spraw, którymi zajmowali się pracownicy biura Miejskiego Rzecznika Konsumentów w 2013 r. wyniosła 5.800, w tym: usługi ubezpieczeniowe – 109, usługi finansowe (kredyt konsumencki, kredyt hipoteczny, ubezpieczenie inwestycyjne) – 242, windykacja – 77, umowy poza lokalem i na odległość – 851. Zostało skierowanych 466 wystąpień do przedsiębiorców, w tym 90 dot. tematyki finansowej. Łączna ilość spraw, którymi zajmowali się pracownicy biura Miejskiego Rzecznika Konsumentów w 2014 r. wyniosła 6.022, w tym: usługi ubezpieczeniowe – 98, usługi finansowe (kredyt konsumencki, kredyt hipoteczny, ubezpieczenie inwestycyjne) – 243, windykacja – 43, umowy poza lokalem i na odległość – 1027. Zostało skierowanych 474 wystąpień do przedsiębiorców, w tym 104 dot. tematyki finansowej. Łączna ilość spraw, którymi zajmowali się pracownicy biura Miejskiego Rzecznika Konsumentów w 2015 r. wyniosła 6 120, w tym: usługi ubezpieczeniowe – 120, usługi finansowe (kredyt konsumencki, kredyt hipoteczny, ubezpieczenie inwestycyjne) – 251, windykacja – 93, umowy poza lokalem i na odległość – 1114. Zostało skierowanych 407 wystąpień do przedsiębiorców, w tym 124 dot. tematyki finansowej. Od początku 2016 r. biura Miejskiego Rzecznika Konsumentów zgłosiło się prawie 5 tysięcy osób (zgłoszenia telefoniczne, osobiste, pisma oraz e-maile), gdzie duża część konsumentów skarżyła się na stosowanie nieuczciwych praktyk rynkowych przez firmy.	Miejski Rzecznik Konsumentów w Gdańsku
35	Działania: 1. Wsparcie osób i podmiotów zadłużonych, poprzez udzielenie ulgi w spłacie zadłużenia 2. Ułatwienie dłużnikom będącym w trudnej sytuacji życiowej spłaty zaległych należności 3. Podjęcie próby wejścia w środowisko i roztoczenie opieki nad zadłużoną rodziną.	Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych
36	„STOP DŁUGOM!” - Projekt partnerski MOPR i Kancelarii Prawnej S.K. Zablocki, kierowany do osób zadłużonych. Spotkania z prawnikami miały na celu podniesienie wiedzy uczestników na temat praw i obowiązków dłużnika i wierzyciela, zagadnień prawnych występujących w postępowaniu egzekucyjnym i z etapami postępowania egzekucyjnego. Udzielono 335 bezpłatnych porad prawnych z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego, pracy oraz karnego; 127 osób brało udział w spotkaniach grupowych; 195 osób brało udział w spotkaniach indywidualnych; Odbłyły się spotkania dla pracowników socjalnych i asystentów rodziny - osób, które na co dzień pomagają klientom mającym problemy finansowe.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku
37	Wsparcie osób zagrożonych bezdomnością z zadłużeniem czynszowym - Pracownicy MOPR w ramach pracy socjalnej z osobami zagrożonymi bezdomnością także w związku z zadłużeniem czynszowym realizują następujące działania: Współpraca ze spółdzielniami mieszkaniowymi, wspólnotami mająca na celu zawieszenie zadłużenia odsetkowego u klientów odpracowujących zadłużenie. Pomoc w zorganizowaniu odpracowania zadłużenia czynszowego. Realizacja kontraktów socjalnych celem aktywizacji zawodowej i społecznej. Narzędziem służącym określeniu działań klienta z określeniem czasu ich realizacji mających na celu poprawę własnej sytuacji socjalno-bytowej jest kontrakt socjalny. Pracownik socjalny spisuje go wspólnie z klientem uwzględniając posiadane przez klienta zasoby i możliwości, monitoruje realizację kontraktu. Klient, gdy wymaga tego sytuacja, kierowany jest do terapeuty uzależnień lub innych specjalistów dostępnych w MOPR (prawnik, psycholog, pedagog, asystent rodziny). W przypadku, gdy klient jest osobą bezrobotną, pracownik socjalny proponuje mu uczestnictwo w realizowanych przez Ośrodek programach/projektach o charakterze aktywizacji zawodowej lub przekazuje informację do PUP o potrzebie aktywizacji zawodowej klienta. MOPR prowadzi aktywizację zawodową zadłużonych klientów poprzez skierowanie do podjęcia pracy w ramach prac społecznie użytecznych, Centrum Integracji Społecznej lub spółdzielni socjalnych.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku
38	Urząd Komunikacji Elektronicznej dla użytkowników usług telekomunikacyjnych oraz usług pocztowych dysponuje uruchomionym kanałem elektronicznym tj. bezpłatnym formularzem do składania wniosków o interwencję: https://www.uke.gov.pl/kontakt/ oraz platformę informacyjną dla Konsumentów tzw. Centrum Informacji Konsumenckiej pod adresem strony internetowej http://cik.uke.gov.pl/ . Tą drogą Delegatura UKE w Gdyni otrzymuje bezpośrednio sprawy z województwa pomorskiego zgodnie z miejscem zamieszkania konsumentów.	Urząd Komunikacji Elektronicznej - Delegatura w Gdyni
39	Gdański Dzień bez Długów (17 listopada) Akcja o charakterze edukacyjnym skierowana do wszystkich, którzy chcą porozmawiać o swojej sytuacji finansowej, do osób posiadających problemy z nadmiernym zadłużeniem oraz do osób zainteresowanych tematyką oszczędnego prowadzenia domowych budżetów. Jej najważniejszym celem jest podjęcie społecznej dyskusji na temat bezpieczeństwa ekonomicznego mieszkańców, zwiększenie świadomości gdańszczan oraz wskazanie sposobów wyjścia z trudnej sytuacji nadmiernego zadłużenia. Funkcjonowanie kilku punktów konsultacyjnych i stanowisk informacyjnych, w których specjaliści udzielają mieszkańcom kompleksowych i bezpłatnych porad.	Urząd Miejski w Gdańsku, Powiatowy Urząd Pracy, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych, Grupa Kruk, Fundacja Zaradni, Kredyt Inkaso , Kancelaria Prawnicza Forum.
40	„Bądź rozważny. Nie daj się oszukać” Kampania edukacyjno-informacyjna , której celem jest zwrócenie uwagi mieszkańców Gdańska na problem oszustw i nadużyć finansowych oraz promowanie bezpiecznych postaw i zachowań w zakresie korzystania z usług finansowych, konsultacji konsumenckich, dostępnej pomocy i informacji prawnej. Szeroka ekspozycja i dystrybucja materiałów edukacyjno-informacyjnych: ulotek, plakatów, citylightów. W ramach kampanii partnerzy mieli bezpłatne dyżury poradnicze w Strefie Bezpieczne Finanse podczas II Targów Opieki i Zdrowia NIEZALEŻNI 65+ (16/17 kwietnia 2016 r.) i takie dyżury specjalistyczne podczas Czwartego Dorocznego Pikniku Seniora (18 czerwca 2016 r.)	Urząd Miejski – Wydział Rozwoju Społecznego, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Miejski Rzecznik Konsumentów, Komisja Nadzoru Finansowego, Urząd Komunikacji Elektronicznej, Komenda Miejska Policji, Okręgowa Izba Radców Prawnych.

41	Dzień Bezpieczeństwa Ekonomicznego (8 luty) Akcja edukacyjno-promocyjna, której celem jest zwiększenie świadomości gdańszczan w zakresie bezpiecznego korzystania z usług finansowych. Uruchomienie kilku punktów konsultacyjnych i stanowisk informacyjnych, gdzie eksperci analizują każdy przypadek indywidualnie. Program akcji obejmuje także wykłady, pogadanki i bezpłatne konsultacje. Dostępne są liczne materiały informacyjne i edukacyjne.	Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej i Ośrodek Doradztwa Finansowego i Konsumenckiego, Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta - Koło Gdańskie, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, Wydział Pośrednictwa Pracy, EURES- Europejskie Służby Zatrudnienia, Rejestr Agencji Zatrudnienia, Urząd Komunikacji Elektronicznej, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów , Komenda Miejska Policji, Straż Miejska, Narodowy Bank Polski, Miejski Rzecznik Konsumentów, Okręgowa Izba Radców Prawnych, Izba Notarialna w Gdańsku, Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych, Polska Izba Turystyki, Stowarzyszenie „Program Wsparcia Zadłużonych”
42	Podstawy edukacji ekonomicznej w Ośrodkach Stowarzyszenia MONAR pt "ABC budżetu domowego oszczędzania i pożyczania" , który obejmował trzy bloki zagadnień: planowanie budżetu i kontrolowanie wydatków; oszczędzanie, pożyczanie i zarządzanie zadłużeniem oraz aktywność zawodową i społeczną.	Stowarzyszenie MONAR - Pomorskie Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR MARKOT
Realizowane działania prewencyjne, w tym edukacja ekonomiczna		
43	Projekt "Wiem – Znam – Działam. Bezpieczny Senior" - aktywizacja oraz uświadomienie osób starszych o zagrożeniach występujących w mieście: poszerzenie wiedzy z zakresu bezpieczeństwa i prawna nauka metod postępowania w sytuacjach niebezpiecznych zapoznanie z działalnością i zadaniami Straży Miejskiej w Gdańsku jako instytucji odpowiedzialnej za zapewnienie bezpieczeństwa na terenie miasta.	Straż Miejska
44	Nieskradzone.pl to akcja edukacyjna zainicjowana przez Biuro Informacji Kredytowej oraz Komendę Główną Policji. Jest odpowiedzią na rosnące zagrożenie związane z kradzieżą tożsamości. Kradzież danych osobowych wiąże się bowiem nie tylko z procesem ponownego wyrobienia dokumentów. Konsekwencje mogą być dużo groźniejsze. Przywłaszczoną tożsamość coraz częściej wykorzystują grupy przestępcze – na nasze konto mogą np. wziąć kredyt, wynająć mieszkanie, ale również popełnić wykroczenia i czyny karalne, które potrafią skutecznie zrujnować życie.	Biuro Informacji Kredytowej, Komenda Główna Policji,
45	Projekt edukacyjny pt: „Senior na plus! Warsztaty z edukacji finansowej dla osób 55 plus”, którego celem jest poprawa świadomości seniorów (w wieku 55 plus) w zakresie możliwości bezpiecznego posługiwania się bezgotówkowymi instrumentami płatniczymi oraz budowania i ochrony własnej wiarygodności finansowej a także ochrony przed kradzieżą tożsamości i wyludzeniami. Projekt realizowany z Narodowym Bankiem Polskim w ramach programu edukacji ekonomicznej. Partnerem projektu jest Biuro Informacji Kredytowej S.A.	Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej (SKEF), Biuro Informacji Kredytowej S.A. , NBP
46	Brak zajęć, które w sposób systematyczny i trwały przygotowywałyby dzieci do świadomego i praktycznego zaznajomienia się ze światem finansów.	Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej (SKEF)
47	Projekt Żyj finansowo! Czyli jak zarządzać finansami w życiu osobistym - szkoły ponadgimnazjalne i wczesnoszkolna edukacja finansowa dla uczniów klas 1-3. „Myślę, decyduję, działam – finanse dla najmłodszych” to 3-letni program edukacji finansowej dla dzieci od I do III klasy szkoły podstawowej.	Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej (SKEF)
48	Należy zwrócić uwagi na fakt niskiej oceny przez nauczycieli kompetencji dotyczącej funkcjonowania we współczesnych realiach ekonomicznych. Ponad połowa gimnazjów (56%) uważa, że w tej sferze nie wszystko się udaje (40%) lub szkoła rzadko podejmuje działania związane z tym obszarem (16%). Pomimo krytycznej oceny obszar ten nie znalazł się na pierwszych miejscach wśród kategorii, które w ocenie nauczycieli należy rozwijać w ich szkole. Oznaczać to może, że kompetencja ta w opinii nauczycieli nie jest aż tak ważna i nie należy do najpilniejszych obszarów, które należy wspierać.	opracowania Fundacji Edukacyjnej ODITK
49	Projekty edukacyjne w gdanskich szkołach w zakresie edukacji ekonomicznej "SUPER Gdańskie Szkoły Podstawowe" i "Rozwijamy Kompetencje i Programujemy Przyszłość".	Fundacja edukacyjna ODITK
50	Program edukacyjny pomorskiej adwokatury – Adwokat przydaje się w życiu, w ramach którego prowadzone są szkolenia dla seniorów (Akcja Senior) i dla młodzieży (Akcja Młodzież). Koncentrują się one na tych zagadnieniach prawnych, które mogą być przydatne w codziennych relacjach społecznych. W ramach prowadzonych zajęć poruszane są w szczególności zagadnienia związane z tematyką odpowiedzialności za zobowiązania, np. odpowiedzialności wynikającej z umów, bądź też ze stosunków rodzinnych (przede wszystkim kwestie dotyczące realizacji obowiązku alimentacyjnego). Duże emocje budzą także zawsze kwestie odpowiedzialności za długi spadkowe. W ramach szkoleń funkcjonuje też temat: Senior jako dłużnik. Podczas tych warsztatów poruszane są przede wszystkim zagadnienia związane z postępowaniem sądowym i egzekucyjnym. Akcja Młodzież - szkolenia kierowane są do młodzieży gimnazjalnej, licealnej, a także uczącej się w technikach oraz szkołach zawodowych. W każdej ze szkół odbywa się kilka spotkań (średnio 2-4), natomiast dominują tematy dotyczące prawa cywilnego, postępowania cywilnego, prawa karnego, procesu karnego oraz prawa autorskiego.	Pomorska Izba Adwokacka
51	Dzień Otwarty Notariatu jest cyklicznym wydarzeniem organizowanym przez samorząd notarialny od 2010 roku. Ideą Dnia Otwartego Notariatu jest możliwość porozmawiania z notariuszami oraz skonsultowania z nimi swoich problemów i wątpliwości natury prawnej. Notariusze bezpłatnie udzielają informacji wszystkim zainteresowanym.	Izba Notarialna w Gdańsku
52	Akademia „Dostępne Finanse” jest inicjatywą NBP, której celem jest zwiększenie świadomości wśród Polaków na temat korzyści i możliwości płynących z posiadania rachunku bankowego oraz aktywnego korzystania z nowoczesnych instrumentów płatniczych, takich jak karty płatnicze i bankowość elektroniczna. NBPortal.pl - Oferta edukacyjna NBPortal.pl jest projektowana i budowana z myślą o potrzebach i oczekiwaniach młodzieży gimnazjalnej, licealnej, studentów, nauczycieli oraz osób dorosłych. Dzięki nowoczesnym, multimedialnym i interaktywnym narzędziom edukacyjnym propozycja NBPortal.pl wychodzi naprzeciw oczekiwaniom osób, które chcą pogłębiać znajomość ekonomii i świadomie uczestniczyć w życiu gospodarczym.	Narodowy Bank Polski
53	Oddział Okręgowy w Gdańsku w latach 2015-2016 był również koordynatorem projektów edukacyjnych dofinansowywanych przez NBP, między innymi: „Ekonomicznie świadomy senior”, „Senior na plus”, „Życie na nowo. Jak nie wrócić do bezdomności”. Projekty edukacyjne dofinansowane przez NBP koordynowane przez Oddział Okręgowy w Gdańsku skierowane do dzieci i młodzieży w latach 2015-2016: ABC Młodego Ekonomisty 2015, 2016; Gdańsk Business Week 2015; Miesiąc przedsiębiorczości w ZSZiO w Kartuzach; Przedsiębiorczy gimnazjalista; Statystyka w praktyce; Gdańsk Business Week 2016; Twoja przyszłość w Twoich rękach.	Narodowy Bank Polski, Oddział Okręgowy w Gdańsku
54	Kampania: "Nie daj się nabrać. Sprawdź zanim podpiszesz!" współorganizowana przez siedem instytucji publicznych: Bankowy Fundusz Gwarancyjny, Komisję Nadzoru Finansowego, Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Sprawiedliwości, Narodowy Bank Polski, Policję oraz Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Jej celem jest zwrócenie uwagi społeczeństwa na ryzyko związane z zawieraniem umów finansowych, w tym przede wszystkim z zaciąganiem wysoko oprocentowanych, krótkoterminowych pożyczek, tzw. chwilówek, oraz z korzystaniem z usług finansowych, które nie podlegają szczególnemu nadzorowi państwa.	Bankowy Fundusz Gwarancyjny, Komisja Nadzoru Finansowego, Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Sprawiedliwości, Narodowy Bank Polski, Policja, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.
55	Kampania informacyjno-edukacyjna „Ufaj, ale sprawdzaj”: edukowanie konsumentów narażonych na nieetyczne praktyki handlowe przedstawicieli dostawców usług telekomunikacyjnych, jak również na inne „pułapki” związane z nowoczesnymi technologiami na rynku usług telekomunikacyjnych; • uczulenie na pewne aspekty działań nieuczciwych przedstawicieli handlowych i wskazanie sposobów ochrony przed nimi; • stałe oddziaływanie na konsumentów, by świadomie dokonywali zmiany swojego dostawcy usług telekomunikacyjnych; • budowanie i kształtowanie właściwych postaw konsumentów w zakresie zawierania umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych, które pozwolą na skuteczne ograniczenie szerzącego się procederu zawierania umów z naruszeniem dobrych obyczajów	Urząd Komunikacji Elektronicznej
56	Na stronie internetowej UKE zamieszczane są poradniki przeznaczone dla użytkowników końcowym usług telekomunikacyjnych zawierających informacje m.in. jak należy rozważnie i bezpiecznie podpisywać umowy i korzystać z usług telekomunikacyjnych: 1. Poradnik dla konsumentów 2. Poradnik -Bezpieczne korzystanie ze środków komunikacji elektronicznej w cyberprzestrzeni 3. Zagrożenia przy korzystaniu z usług Premium Rate 4. Poradnik bezpiecznego korzystania z urządzeń mobilnych podłączonych do sieci Internet 5. Poradnik - niezgodne z prawem sposoby wykorzystywania usług telekomunikacyjnych oraz sposoby ochrony bezpieczeństwa, prywatności i danych osobowych podczas korzystania z publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych. 6. Karty pre-paid - niezbędny abonent	Urząd Komunikacji Elektronicznej

57	Program "Bezpieczny senior". Gdańska policja organizuje spotkania dla seniorów we wszystkich dzielnicach. Głównym celem spotkań jest przede wszystkim uwrażliwienie osób starszych na sytuację, w których mogą stać się ofiarą przestępstwa – głównie oszustw i kradzieży, zwiększenie ich świadomości o tego typu zjawiskach oraz przekazanie informacji jak postępować w przypadku zagrożenia, jak skutecznie poprawić swoje bezpieczeństwo w miejscu zamieszkania	Policja
58	Podstawy edukacji ekonomicznej w Ośrodkach Stowarzyszenia MONAR pt "ABC budżetu domowego oszczędzania i pożyczania". Program szkoleń obejmował trzy bloki zagadnień: planowanie budżetu i kontrolowanie wydatków; oszczędzanie, pożyczanie i zarządzanie zadłużeniem oraz aktywność zawodową i społeczną.	Stowarzyszenie MONAR - Pomorskie Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR MARKOT
59	JAK NIE DAĆ SIĘ OSZUKAĆ? - Kampania profilaktyczno – edukacyjna, której celem jest podniesienie świadomości osób starszych na temat wyludzeń, oszustw finansowych, zaciągania niekorzystnych kredytów/pożyczek oraz ich konsekwencji. Spotkania/wykłady realizowane w każdym CPS przez Rzecznika Praw Konsumenta, w których uczestniczą seniorzy zarówno korzystający ze świadczeń pomocy społecznej, jak i wszyscy zainteresowani starsi mieszkańcy Gdańska.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku
60	„BEZPIECZNY BUDŻET DOMOWY DLA 50+” - Projekt realizowany z Narodowym Bankiem Polskim w ramach programu edukacji ekonomicznej. Projekt obejmował działania skierowane do osób w wieku powyżej 50 roku życia mające na celu podniesienie poziomu wiedzy w zakresie bezpiecznego korzystania z produktów finansowych i racjonalnego gospodarowania budżetem domowym poprzez włączenie beneficjentów w cykl szkoleniowo – edukacyjny. Wykłady oraz szkolenia prowadzone przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów, Policję oraz przedstawicieli banków.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku
61	od 2014 r. akcja "Seniorze zadbaj o słoneczną jesień" raz w miesiącu spotkania dla gdańskich seniorów, podczas których zawsze są policjanci i rozmowy, o tym jak się nie dać oszukać.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku, Policja
62	Akcja społeczna " Nie daj się nabrać, sprawdź zanim podpiszesz". Celem akcji jest zwrócenie uwagi społeczeństwa na ryzyka związane z zawieraniem umów finansowych, w tym przede wszystkim z zaciąganiem wysoko oprocentowanych krótkoterminowych pożyczek , tzw. "chwilówek", oraz z korzystania z usług finansowych, które nie podlegają szczególnemu nadzorowi państwa. Akcja jest współorganizowana m.in przez Ministerstwo Finansów, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.	Izba Skarbowa w Gdańsku
Przepływ informacji		
63	Brak współpracy i przepływu informacji pomiędzy instytucjami, służbami, jednostkami edukacyjnymi, organizacjami. Wskazane stworzenie sieci różnych podmiotów wspierających dłużników. Brak łatwo dostępnej platformy integrującej wszystkie dostępne programy profilaktyczne, projekty edukacyjne, kampanie informacyjne. W październiku 2015 r. powołany został międzysektorowy kilkudziesięcioosobowy zespół złożony z przedstawicieli UMG,jednostek miejskich, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, Policji, Straży Miejskiej	Wnioski i rekomendacje prac Zespołu ds. Programu Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych (od X.2015 r. do IV.2016 r.)
64	Niska świadomość finansowa i brak rzetelnej informacji – to główne powody popadania w spiralę zadłużenia. Problem zadłużenia ze względu na swą ogromną skalę i bardzo złożoną naturę (aspekt finansowy, psychologiczny, prawny, itd.) wymaga interdyscyplinarnego podejścia.	
65	Potrzeba prowadzenia spójnych działań i kampanii informacyjnych, ukierunkowanych na podniesienie świadomości prawnej. Ważne - szerzenie wiedzy o tym, jak ważne jest szybkie reagowanie w przypadku pojawienia się pytań czy problemów natury prawnej, że warto skorzystać wówczas z pomocy profesjonalisty i bardzo ostrożnie podchodzić do wszelkich form pomocy udzielanej przez osoby nieznające się na prawie, a czerpiące o nim wiedzę jedynie ze swoich perypetii sądowych czy relacji innych ludzi. Niewyedukowane prawnie, nieświadome swoich praw i obowiązków społeczeństwo jest podatne na populizm, manipulację, niepewne siebie, ma problemy z podejmowaniem rozsądnych decyzji w różnych sprawach życiowych; Wszelkie formy edukacji prawnej są pożądane.	Pomorska Izba Adokacka
66	Nadal niewielka liczba osób odpowiednio wcześniej zwraca się o pomoc do prawnika, co ma niebagatelny wpływ na podejmowane decyzje, w tym finansowe, a także na tok postępowań sądowych i egzekucyjnych. Zwykle decydują się na skorzystanie z konsultacji prawnych dopiero na etapie sądowym, czasem w bardzo późnym stadium postępowania, gdy niezwykle trudne (lub wręcz niemożliwe) jest odwrócenie negatywnych skutków wcześniejszych, samodzielnie podejmowanych działań.	
67	Ważne - szerzenie świadomości o tym, jak ważne jest szybkie reagowanie w przypadku pojawienia się pytań czy problemów natury prawnej, że warto skorzystać wówczas z pomocy profesjonalisty i bardzo ostrożnie podchodzić do wszelkich form pomocy udzielanej przez osoby nieznające się na prawie, a czerpiące o nim wiedzę jedynie ze swoich perypetii sądowych czy relacji innych ludzi.	
68	Ogromna potrzeba popularyzowania tematyki ekonomicznej oraz dotyczącej konstruktywnych strategii przeciwdziałania negatywnym skutkom zadłużenia.	
Uregulowania prawne		
69	Zaostrzenie kryteriów dla banków otworzyło furtkę instytucjom pozabankowym, które nieobjęte wytycznymi KNF, które zyskują na tzw. chwilówkach i szybkich pożyczkach pomijając weryfikację klienta w BIK.	Komisja Nadzoru Finansowego
70	Zmiana prawa (Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych) spowodowała, że obecnie łatwiej ogłosić upadłość konsumencką i z miesiąca na miesiąc takich upadłości przybywa.	Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej (SKEF)
71	Upadłość konsumencka od 1 stycznia 2016 roku uległa pewnej zmianie na mocy nowego prawa upadłościowego z dnia 15 maja 2015 r., które weszło w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku. Zmieniła się definicja niewypłacalności. Zgodnie z treścią art. 11 ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku Dłużnik był niewypłacalny, jeżeli utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych.	
72	Obecnie na mocy ust. 2 ustawy niewypłacalny dłużnik to taki, który utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych, jeżeli opóźnienie w wykonaniu zobowiązań pieniężnych przekracza trzy miesiące.	
73	Zmieniły się regulacje dotyczące upadłości byłego przedsiębiorcy. Obecnie były przedsiębiorca, który zakończył działalność i dokonał wykreślenia z właściwego rejestru już następnego dnia może złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości w oparciu o przepisy dotyczące osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej.	
74	Trzecia istotna zmiana to możliwość ogłoszenia upadłości na wniosek wierzyciela. Obecnie wniosek o ogłoszenie upadłości może zgłosić poza samym zadłużonym, także każdy z jego wierzycieli osobistych.	
75	Ograniczony dostęp do pomocy prawnej. Ustawa o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej, która realizowana jest od 1 stycznia 2016 roku, przysługuje ograniczonej liczbie osób. Jest to osoba fizyczna: 1) której w okresie 12 miesięcy poprzedzających zwrócenie się o udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej zostało przyznane świadczenie z pomocy społecznej, lub 2) która posiada ważną Kartę Dużej Rodziny, lub 3) która uzyskała zaświadczenie, o którym mowa w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, lub 4) która posiada ważną legitymację weterana albo legitymację weterana poszkodowanego, lub 5) która nie ukończyła 26 lat, lub 6) która ukończyła 65 lat, lub 7) która w wyniku wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej znalazła się w sytuacji zagrożenia lub poniosła straty.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku
Monitoring		
76	Jak wynika z powyższych punktów dane są zbierane przez bardzo różne instytucje i podmioty oddzielnie, wg różnej metodologii i w różnych zakresach, co uniemożliwia ich agregowanie i porównywanie, zbierane są głównie dane twarde, tj. wysokość zadłużenia, ilość osób zadłużonych, brak kompleksowych danych o działaniach prewencyjnych, edukacyjnych oraz ich efektywności, brak danych dotyczących przyczyn i konsekwencji społecznych zadłużenia i badań dotyczących strategii przyjmowanych przez osoby zadłużone w celu zmiany swojej sytuacji.	Wnioski i rekomendacje prac Zespołu ds. Programu Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych (od X.2015 r. do IV.2016 r.)
77	Badania realizowane w innych miastach mogą stanowić punkt odniesienia ale analiza procentu osob zadłużonych w różnych województwach (od 0,77 % - woj. podkarpackie, do 22 % - woj. śląskie), brak prostej korelacji tej danej z sytuacją społeczno-ekonomiczną województwa (niski odsetek zadłużonych na ścianie wschodniej wskazuje, że analiza danych z innego obszaru Polski nie odzwierciedla przyczyn i skutków oraz skali zjawiska w Gdańsku.	
78	Instytucje i jednostki, które świadczą pomoc nie zaznaczają w swojej dokumentacji, czy osoba korzystając z danej formy pomocy jest z grupy podwyższonego ryzyka.	
79	Badanie "Jakość Życia w Gdańsku" zbiera dane dotyczące miękkich aspektów dotyczących tematyki finansowej, ale nie zawiera informacji o zadłużeniach innych niż czynszowe i za media oraz nie bada poziomu poczucia zagrożenia przestępstwami i nadużyciami ekonomicznymi.	

III. Cele główne i szczegółowe programu

cel główny	cele szczegółowe	zadania	koordynator	realizator	wskaźnik
Zwiększenie bezpieczeństwa ekonomicznego mieszkańców i mieszkank Gdańska dzięki wdrożeniu Programu Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych (BEiWOZ)	1. Stworzenie systemu koordynacji i sieci współpracy; 2. Podniesienie jakości monitoringu i prewencji zagrożeń ekonomicznych, w tym szczególnie nadużyć i przestępstw ekonomicznych; 3. Podniesienie jakości i rozszerzenie dostępu do edukacji ekonomicznej i prewencji nadmiernych zadłużeń; 4. Podniesienie jakości i rozszerzenie dostępu do oferty wsparcia osób zadłużonych; 5. Podniesienie jakości i rozszerzenie dostępu do oferty wsparcia ofiar przestępstw i nadużyć ekonomicznych.	1. Zarządzanie programem Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych			
		1.1. Uruchomienie Grupy Zarządzającej BEiWOZ:	WRS	WRS, WGK, WPG, WS, MOPR, GZNK, MRK, NGO, RDPP, instytucje publiczne	liczba spotkań grupy zarządzającej / rok
		1.1.1 Opracowanie koncepcji działania Grupy Zarządzającej wdrożeniem programu BEiWOZ;			opracowanie koncepcji tak / nie
		1.1.2 Powołanie członkiń i członków Grupy Zarządzającej;			liczba powołanych członkiń i członków Grupy Zarządzającej
		1.2 Uruchomienie i koordynowanie działań w zakresie BEiWOZ w różnorodnych wydziałach Urzędu Miejskiego oraz jednostkach miejskich;	WRS	WRS, WGK, WPG, WS, WGK, MOPR, GZNK, MRK	liczba zaangażowanych wydziałów i jednostek w realizacji zadań
		1.3. Planowanie budżetu miejskiego oraz pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań i działań BEiWOZ;	WRS	WRS, WPR, WS, WGK, WPG, WGK, MOPR, GZNK, MRK	% wzrost kwoty w budżecie miasta kwota pozyskanych środków zewnętrznych
		1.4. Prowadzenia diagnoz i analiz w zakresie bezpieczeństwa ekonomicznego i zadłużenia w Gdańsku;	WRS/WPG	WRS, WPR, WS, WGK, WPG, WGK, MOPR, GZNK, MRK, NGO	liczba opracowanaych diagnoz i analiz
		1.5. Przygotowywanie i wdrażanie rocznych planów realizacji programu BEiWOZ;	WRS	WRS, WPR, WS, WGK, WPG, WGK, MOPR, GZNK, MRK	liczba zadań w rocznym planowaniu
		1.6. Realizacja monitoringu i ewaluacji wdrażania programu BEiWOZ;	WRS/WPG	WRS, WPR, WS, WGK, WPG, WGK, MOPR, GZNK, MRK	liczba sprawozdań i raportów
		1.7. Przygotowanie konkursów i zlecenia zadań organizacjom pozarządowym w zakresie programu;	WRS	WRS, MOPR	liczba zleconych zadań liczba organizacji pozarządowych biorących udział w realizacji zadań
		1.8. Przygotowanie koncepcji, uruchomienie i nadzór nad Gdańskim Centrum Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych.	WRS	WRS, WPR, WS, WGK, WPG, WGK, MOPR, GZNK, MRK	opracowanie koncepcji tak / nie
		2. Rozwój sieci współpracy w zakresie bezpieczeństwa ekonomicznego i zadłużeń			
		2.1 Włączenie problematyki bezpieczeństwa ekonomicznego i zadłużenia w program współpracy z organizacjami pozarządowymi i zaplanowanie zadań do realizacji we współpracy z organizacjami	WRS	WRS, MOPR, RDPP	liczba zaplanowanych zadań ujętych w programie współpracy z ngo
		2.2 Uruchomienie, prowadzenie i rozwijanie stałej platformy, sieci współpracy i przepływu informacji pomiędzy instytucjami, jednostkami, służbami i organizacjami w zakresie bezpieczeństwa ekonomicznego: edukacji, monitoringu i prewencji nadużyć i przestępstw ekonomicznych, wsparcia osób zadłużonych i ofiar przestępstw i nadużyć ekonomicznych;	WRS	WRS, WGK, WS, WPG, WGK, MOPR, GZNK, MRK, NGO, instytucje publiczne, podmioty prywatne	ilość podmiotów korzystających z platformy
		2.3 Przygotowanie kadr różnorodnych instytucji i organizacji do pracy w zakresie bezpieczeństwa ekonomicznego, przestępstw i nadużyć ekonomicznych i zadłużeń (edukacja kadry);	WRS	WRS, WGK, WS, WPG, WGK, MOPR, GZNK, MRK, NGO, instytucje publiczne, podmioty prywatne	liczba przeszkolonych osób liczba instytucji i organizacji z których przeszkolono kadry
		2.4 Zawieranie partnerstw z sektorem pozarządowym i prywatnym w zakresie realizacji zadań BEiWOZ;	WRS	WRS, WGK, WS, WPG, WGK, MOPR, GZNK, MRK, NGO, instytucje publiczne, podmioty prywatne WRS, WGK, WS, WPG, MOPR, GZNK, MRK, KP	liczba zawartych partnerstw liczba partnerów
		2.5 Realizacja współpracy krajowej i międzynarodowej w zakresie bezpieczeństwa ekonomicznego i wsparcia osób zadłużonych;	WRS	WRS, WGK, WS, WPG, MOPR, GZNK, MRK	liczba partnerów liczba spotkań
		2.6 Opracowanie i wdrożenie procedur, algorytmów postępowań w sytuacjach związanych z zagrożeniem przestępstwem i/lub nadużyciem;	WRS	WRS, WGK, WPG, WS, MOPR, GZNK, MRK, NGO, RDPP, instytucje publiczne	liczba opracowanych procedur i algorytmów w sytuacjach związanych z zagrożeniem, przestępstw i/lub nadużyciem
		3. Budowanie świadomości, nabywanie umiejętności i kształtowanie postaw			
		3.1 Komunikacja i upowszechnianie			
		3.1.1 Wypracowanie modelu komunikacji społecznej w obrębie bezpieczeństwa ekonomicznego i wsparcia osób zadłużonych;	WRS	WRS, WPIiKS, WGK, WPG, WS, MOPR, GZNK, MRK, NGO, RDPP, instytucje publiczne	istnienie modelu komunikacji społecznej w obrębie bezpieczeństwa ekonomicznego i wsparcia osób zadłużonych tak / nie
		3.1.2 Przygotowanie i realizacja cyklicznych kampanii społecznych w zakresie bezpieczeństwa ekonomicznego, wsparcia osób zadłużonych oraz ofiar przestępstw i nadużyć ekonomicznych	WPIiKS	WRS, WPIiKS, WGK, WPG, WS, MOPR, GZNK, MRK, NGO, RDPP, instytucje publiczne	liczba kampanii społecznych w zakresie bezpieczeństwa ekonomicznego, wsparcia osób zadłużonych oraz ofiar przestępstw i nadużyć ekonomicznych
		3.1.3 Upowszechnienie informacji o ofercie w zakresie edukacji ekonomicznej, wsparcia osób zadłużonych oraz ofiar nadużyć i przestępstw ekonomicznych: a. opracowanie materiałów informacyjnych w tym ulotek, informacji, poradników, publikacji; b. promowanie i zintegrowanie stron internetowych; c. rozwijanie i upowszechnianie informacji o sieci; d. stworzenie miejskiego, żywego portalu edukacji ekonomicznej dla mieszkańców;	WPIiKS	WRS, WPIiKS, WGK, WPG, WS, MOPR, GZNK, MRK, NGO, RDPP, instytucje publiczne	1) liczba materiałów informacyjnych 2) liczba zintegrowanych stron internetowych 3) liczba kanałów informacyjnych wykonanych do upowszechnienia informacji o sieci 4) liczba użytych portali
		3.1.4 Przygotowanie koncepcji i realizacja: a. akcji informacyjnych i promocyjnych; b. Gdańskiego Dnia Bezpieczeństwa Ekonomicznego – powtarzanie cykliczne wydarzenia w lutym każdego roku; c. Gdańskiego Dnia Bez Długów 17 listopada.	WRS/WPIiKS	WRS, WPIiKS, WGK, WPG, WS, MOPR, GZNK, MRK, NGO, RDPP, instytucje publiczne	1) liczba zrealizowanych akcji informacyjnych i promocyjnych 2) Liczba odbiorców Gdańskiego Dnia Bezpieczeństwa Ekonomicznego 3) liczba osób uczestniczących w Gdańskim Dniu Bez Długów
		3.2 Edukacja			
		3.2.1 Przygotowanie koncepcji i wdrożenie modelu edukacji ekonomicznej w tym działania administratora systemu edukacji ekonomicznej	WRS	WRS, WGK, WPG, WS, MOPR, GZNK, MRK, NGO, RDPP, instytucje publiczne, podmioty edukacyjne	istnienie modelu edukacji ekonomicznej tak / nie
		3.2.2 Inicjowanie tworzenia modelowych programów edukacyjnych;	WRS	WRS, podmioty edukacji	liczba modelowych programów edukacyjnych
		3.2.3 Tworzenie warunków do realizacji kompleksowych programów z edukacji ekonomicznej w tym m.in. różnych placówek oświatowych, integracji społecznej, ochrony zdrowia;	WRS	WRS, WGK, WPG, WS, MOPR, GZNK, MRK, NGO, RDPP, instytucje publiczne, podmioty edukacyjne	kwota zapewnionych środków finansowych, liczba kompetentnej kadry, istnienie odpowiednich warunków dla realizacji programów edukacji ekonomicznej tak / nie
		3.2.4 Wdrażanie programów edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa ekonomicznego, przestępstw i nadużyć oraz zadłużeń;	WRS	WRS, WGK, WPG, WS, MOPR, GZNK, MRK, NGO, RDPP, instytucje publiczne, podmioty edukacyjne	liczba działających programów edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa ekonomicznego, liczba uczestników tych programów
		3.2.5 Prowadzenie monitoringu oferty edukacji ekonomicznej w tym katalogu zasobów i braków w zakresie edukacji ekonomicznej;	WRS	WRS, WGK, WPG, WS, MOPR, GZNK, MRK, NGO, RDPP, instytucje publiczne, podmioty edukacyjne	liczba sprawozdań określonych zasobów i braków w zakresie edukacji ekonomicznej
		3.2.6 Prowadzenie punktów informacyjnych w zakresie bezpieczeństwa ekonomicznego w tym w ramach Gdańskiego Centrum Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych	WRS	WRS, WGK, WPG, WS, MOPR, GZNK, MRK, NGO, RDPP, instytucje publiczne, podmioty edukacyjne	liczba działań punktów informacyjnych, liczba korzystających z oferty punktów informacyjnych

3.2.7 Przygotowanie i prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do osób zadłużonych i ich otoczenia	WRS	WRS, WGK, WPG, WS, MOPR, GZNK, MRK, NGO, RDPP, instytucje publiczne, podmioty edukacyjne	liczba wdrożonych inicjatyw edukacyjnych liczba osób korzystających
3.2.8 Przygotowanie i realizacja programów, projektów, inicjatyw w zakresie prewencji nadmiernych zadłużeń i edukacji ekonomicznej	WRS	WRS, WGK, WPG, WS, MOPR, GZNK, MRK, NGO, RDPP, instytucje publiczne, podmioty edukacyjne	liczba wdrażających działań liczba osób korzystających
4. Wsparcie w rozwiązywaniu problemów/sytuacji trudnych			
4.1 Przygotowanie i prowadzenie doradztwa indywidualnego i grupowego w zakresie ekonomicznym, oddłużania, budowania zdrowego budżetu domowego, itp.;	MOPR	WRS, WGK, MOPR, GZNK, MRK, NGO, instytucje publiczne, podmioty edukacyjne	liczba specjalistów udzielających doradztwa, liczba klientów korzystających z doradztwa
4.2 Przygotowanie i prowadzenie doradztwa prawnego dla osób zadłużonych;	MOPR	WRS, WGK, MOPR, GZNK, MRK, NGO, instytucje publiczne	liczba specjalistów udzielających doradztwa liczba klientów korzystających z doradztwa
4.3 Przygotowanie i prowadzenie wsparcia psychologicznego indywidualnego i grupowego osób zadłużonych;	MOPR	WRS, MOPR, GOPP, GCPU, NGO, instytucje publiczne	liczba osób, którym udzielono wsparcia psychologicznego
4.4 Przygotowanie i prowadzenie wsparcia organizacyjnego (np. pomoc w wypełnieniu wniosku o rozłożenie długu na raty);	MOPR/GZNK	WRS, WGK, MOPR, GZNK, MRK, NGO, instytucje publiczne	liczba osób, którym udzielono wsparcia organizacyjnego
4.5 Wspieranie ruchów samopomocowych i samoorganizowania się osób zadłużonych;	MOPR	WRS, MOPR, GOPP, GCPU, NGO, instytucje publiczne	liczba grup samopomocowych liczba osób korzystających z grup samopomocowych
4.6 Wspieranie realizacji programów odpracowywania zadłużenia;	WGK/GZNK	WRS, WGK, MOPR, GZNK, MRK, NGO, instytucje publiczne	liczba udzielonych konsultacji dotyczących realizowanych programów
4.7 Realizacja projektów i przedsięwzięć kompleksowo wspierających dłużników;	WRS/WGK	WRS, WGK, MOPR, GZNK, MRK, NGO, instytucje publiczne	liczba projektów i przedsięwzięć liczba osób objętych kompleksowym wspieraniem dłużników
4.8 Prowadzenie monitoringu oferty wsparcia dla osób zadłużonych;	WRS/MOPR	WRS, WGK, MOPR, GZNK, MRK, NGO, instytucje publiczne	liczba sprawozdań określających zawartość oferty wsparcia dla osób zadłużonych
4.9 Rozszerzenie oferty w zakresie przeciwdziałania i reagowania na zagrożenia przestępstwami i nadużyciami: 4.9.1 Systematyczne diagnozowanie i ewidencjonowanie sytuacji ryzykownych i zagrożeń przestępstwami i nadużyciami ekonomicznymi; 4.9.2 Prowadzenie działań informacyjnych wśród osób pokrzywdzonych przestępstwem i poszkodowanych nadużyciem ekonomicznym w tym nagłaśnianie zjawisk i metod przestępczych i nadużyć w sferze ekonomicznej; 4.9.3 Rozwijanie oferty wsparcia dla osób pokrzywdzonych przestępstwem lub nadużyciem ekonomicznym w tym prawne, informacyjne, psychologiczne	WRS/MOPR	WRS, WBIZK, WGK, MOPR, GZNK, MRK, NGO, instytucje publiczne	1) liczba zewidencjonowania sytuacji ryzykownych i zgrożeń 2) liczba działań informacyjnych 3) liczba nowych wdrożeń form wspierania osób pokrzywdzonych
4.10 Rozwijanie rzecznictwa osób pokrzywdzonych przestępstwem / nadużyciem ekonomicznym;	WBIZK/MRK	WRS, WGK, MOPR, GZNK, MRK, NGO, instytucje publiczne	liczba reprezentowanych osób pokrzywdzonych przestępstwem
4.11 Upowszechnienie korzystania z nieodpłatnych punktów pomocy prawnej w kwestiach bezpieczeństwa ekonomicznego i zadłużeń;	MOPR	MOPR, NGO, instytucje publiczne	liczba kanałów informacyjnych wykorzystanych do upowszechnienia pomocy prawnej
4.12 Prowadzenie monitoringu i systemu szybkiej interwencji w kwestiach mieszkaniowych zadłużeń czynszowych;	WGK/GZNK	WRS, WGK, MOPR, GZNK, MRK, NGO, instytucje publiczne	liczba interwencji w kwestii mieszkaniowych zadłużeń czynszowych, w tym: liczba udzielonych ulg w spłatach zadłużeń za korzystanie z komunalnych lokali mieszkalnych
4.13 Realizacja programu Centrum Treningu Umiejętności Społecznych dla eksmitowanych dłużników;	WRS/MOPR	WRS, WGK, MOPR, GZNK, MRK, NGO, instytucje publiczne	liczba osób uczestniczących w programie CTUS, % osób, które podjęły spłatę zadłużenia
4.14 Wzmocnienie i rozszerzenie roli pracy socjalnej w identyfikowaniu sytuacji i wspieraniu osób zadłużonych;	MOPR	WRS, WGK, MOPR, GZNK, MRK, NGO, instytucje publiczne	liczba działań na rzecz osób zadłużonych z udziałem pracy socjalnej
4.15 Realizacja projektów i programów ukierunkowanych na odpracowywanie zadłużenia czynszowego w substancji komunalnej;	WGK/GZNK	WRS, WGK, MOPR, GZNK, MRK, NGO, instytucje publiczne	liczba osób odpracowujących zadłużenie, kwota odpracowanych zadłużeń
4.16 Przygotowanie i uruchomienie działalności ambasadorów bezpieczeństwa ekonomicznego;	WRS	WRS, WGK, MOPR, GZNK, MRK, NGO, instytucje publiczne	liczba ambasadorów bezpieczeństwa ekonomicznego
4.17 Wzmocnienie i rozszerzenie działalności biura Miejskiego Rzecznika Konsumentów;	MRK	WRS, WGK, MOPR, GZNK, MRK, NGO, instytucje publiczne	liczba nowych etatów
4.18 Współpraca i wsparcie organizacji pozarządowych oraz podmiotów prywatnych w zakresie realizacji zadań rzecznictwa konsumentów;	WRS/MRK	WRS, WGK, MOPR, GZNK, MRK, NGO, instytucje publiczne	liczba współpracujących organizacji pozarządowych i podmiotów prywatnych w zakresie realizacji zadań rzecznictwa konsumentów, liczba zrealizowanych zadań przez ngo/podmioty prywatne w zakresie zadań rzecznictwa konsumentów